

PhD existence 6

„Výzkum +/- praxe“

Česko-slovenská psychologická konference
(nejen) pro doktorandy a o doktorandech

8.–9. 2. 2016 Olomouc

Neoprávněné užití tohoto díla je porušením autorských práv a může zakládat občanskoprávní, správněprávní popř. trestněprávní odpovědnost

Editors © Eva Maierová, Lucie Viktorová, Martin Dolejš, 2016

Cover © Kateřina Manková, 2016

© JR SOFT s.r.o., Opava, 2016

1. vydání

ISBN 978-80-244-4899-2

Organizátor konference

Katedra psychologie, Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

Partneři konference

Contexo

Česká asociace studentů psychologie - ČASP, z. s

Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

Statutární město Olomouc

Nakladatelství Portál

Olomoucký kraj

UPAIR - studentské rádio Olomouc

IPIPAPP - Institut Pro Integrativní Psychoterapii A Psychologické Poradenství

Programový výbor:

Předseda programového výboru:

Mgr. Lucie Viktorová

Členové programového výboru:

PhDr. Martin Dolejš, Ph.D.

PhDr. Kristýna Hosáková

Mgr. Miroslav Charvát, Ph.D.

PhDr. Lenka Šrámková, Ph.D.

Mgr. Ondřej Skopal

Organizační výbor:

Předseda organizačního výboru:

PhDr. Martin Dolejš, Ph.D.

Členové organizačního výboru:

Bc. Tereza Ambrožová

Tomáš Krám

PhDr. Eva Maierová, Ph.D.

Bc. Kateřina Skopalová

Mgr. Ondřej Skopal

Bc. Jaroslava Suchá

Jan Střelec

Mgr. Lucie Vavrysová

Hlavní fotografka:

Kateřina Manková

Záštitu nad konferencí převzali:

Prof. Mgr. Jaroslav Miller, Ph.D.

rektor Univerzity Palackého v Olomouci

Prof. PhDr. Jiří Lach, Ph.D., M.A.

děkan Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

Doc. Mgr. Jiří Špička, Ph.D.

proděkan pro vědu a výzkum Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

PhDr. Matúš Šucha, Ph.D.

vedoucí Katedry psychologie Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

Místo konání

Umělecké centrum Konvikt, Univerzitní 3, Olomouc 771 80

Barokní budova bývalého jezuitského Konviktu je jednou z nejstarších součástí olomoucké univerzity. Po její náročné a velkorysé rekonstrukci získala Univerzita Palackého prostorný historický komplex s mnoha originálními prostorami. Pět uměnovědných a uměnovýchovných kateder filozofické a pedagogické fakulty tak dostalo nové posluchárny, ateliéry, studia, reprezentativní konferenční sály pro mezinárodní setkání a pracovny pro své studenty a pedagogy. Historické centrum Olomouce bylo současně obohaceno o další středisko vzdělanosti, kultury a umění.

Umělecké centrum Univerzity Palackého není jen pracovištěm určeným výuce a výzkumu, ale je zapojeno do každodenního kulturního a uměleckého života. Osobnosti a soubory zde vystupující jsou spojeny s odborným zaměřením zdejších pracovišť a s jejich styky s umělci a odborníky z České republiky i ze zahraničí. Olomoučané a turisté zde navštěvují filmová a divadelní představení, koncerty v koncertní síni v Kapli Božího Těla i výstavy instalované v rozlehlých chodbách. Umělecké centrum UP je otevřeno i o prázdninách pro konání letních škol, divadelních přehlídek a výtvarných plenérů.

Přednáškové místnosti

Přednáškové místnosti

PhD existence (2016)

Hlavní sál

Auditorium Maximum (1. patro)

Přednáškové a workshopové místnosti

Místnost číslo 009 - Carolina (přízemí)

Předsálí Auditoria Maxima (1. patro)

Místnost číslo 226 (2. patro)

Místnost číslo 237 (2. patro)

Doprava na místo konference

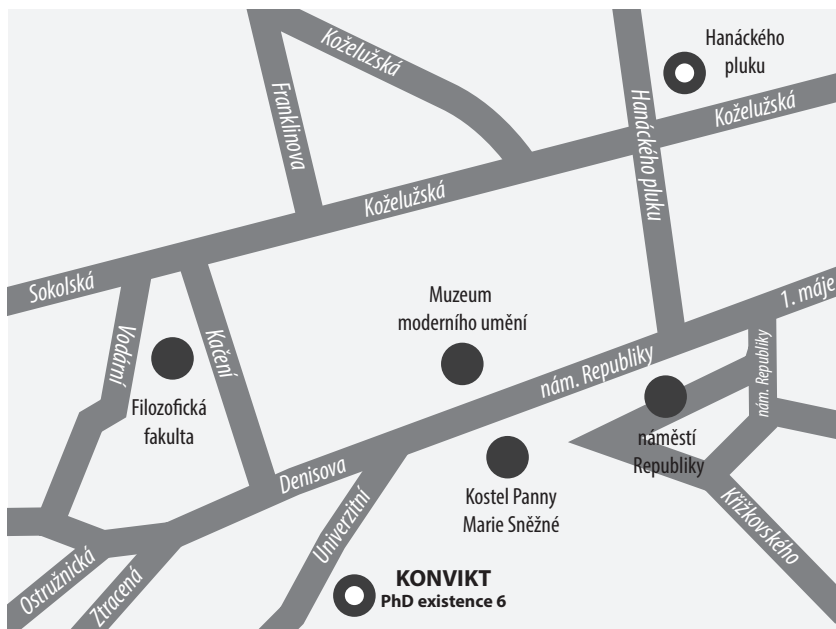
Umělecké centrum Konvikt se nachází v centru Olomouce (Univerzitní 3, Olomouc).

Z **autobusového nádraží** jede tramvajová linka č. 4, výstupní stanice Náměstí Republiky.

Z **vlakového nádraží** jede tramvajová linka č. 2, 3, 4, 6, výstupní stanice Náměstí Republiky.

Poté po cca 5 minutách pěší chůze dorazíte do Uměleckého centra Konvikt.

Placené parkoviště naleznete hned na Náměstí Republiky nebo v podzemním, krytém parkovišti Hanáckého pluku 1153/4, Olomouc.

Večerní program pro účastníky konference

První den konference, v pondělí 8. 2. 2016, proběhne od 19:30 společenský program. Samotná restaurace M3 bude otevřena pro účastníky konference od 19:00. Večerem bude provázet kapela HTK Band.

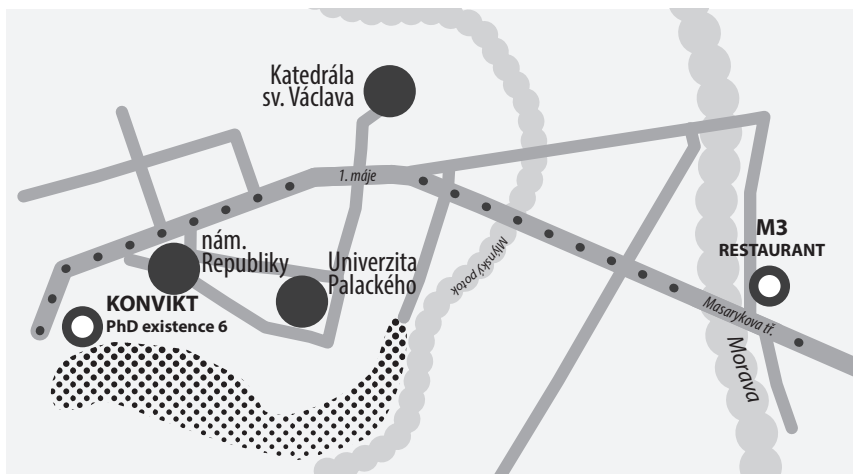

Doprava k M3

Od hlavního nádraží tramvajová linka č. 2,3,4,6. Zastávka U Bystřičky. Nebo stejné tramvajové linky z Náměstí Republiky, směr hlavní nádraží. M3 je rohovou restaurací u řeky Moravy. Z uvedené tramvajové zastávky je to cca 5 minut směrem k centru po pravé straně.

V restauraci proběhne společenský večerní program konference. Součástí večera je raut.

Poznámka organizačního výboru konference: Není možné zúčastnit se večerního programu bez registrace na konferenci. Vstupenka na večerní program bude vydána při osobní registraci během prvního dne konference.

Slovo úvodem

Vážené kolegyně, vážení kolegové, milí stálí i noví účastníci, vítějte na již šestém ročníku konference „PhD existence: česko-slovenská konference (nejen) pro doktorandy a o doktorandech“, tentokrát s podtitulem „výzkum +/vs./-praxe.“

Jak podtitul letošního ročníku napovídá, naším cílem je nahlédnout do problematiky aplikace teoretických poznatků do každodenní praxe, prozkoumat možnosti výzkumných projektů vycházejících z požadavků konkrétních zaměstnavatelů a získat přehled o probíhajících projektech aplikovaného výzkumu. Pokusíme se zodpovědět otázky, jako „Jak může výzkum pomoci zvýšit bezpečnost dopravy? Jaké jsou možnosti spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem např. při testování léků nebo v rámci zvyšování kvality péče o pacienty? V čem spočívají hlavní limity testů používaných v klinické či pedagogicko-psychologické praxi? A jak se daří aplikovat poznatky z oblasti chování mladých lidí na internetu nebo z výzkumu nových syntetických drog do preventivních plánů na školách?“ a další. Nebude chybět ani sekce věnovaná disertačním a jiným právě probíhajícím výzkumům, stejně jako prostor pro navazování výzkumné spolupráce mezi institucemi (nejen) během společenského večera.

Jako každý rok, i letos se můžete zúčastnit soutěže o nejoriginálnější umělecký výtvar inspirovaný životem doktorandů. Svá díla můžete přihlásit během 1. dne konference na registraci, kde vám rovněž podají informace o této soutěži.

Věříme, že se Vám konference bude líbit a že každý z vás na ní najde to, co hledá.

Mgr. Lucie Viktorová
Předsedkyně programového výboru

Katedra psychologie FF UP v Olomouci

KATEDRA PSYCHOLOGIE

Katedra psychologie Filozofické fakulty je odborné pracoviště Univerzity Palackého, která je druhou nejstarší univerzitou v českých zemích. Historie olomouckého vysokého školství začíná r. 1566 zřízením jezuitské koleje, která o šest let později získala práva jako jiné evropské univerzity. Novodobá historie univerzity se datuje od roku 1946, kdy došlo k obnovení její činnosti. V dnešní době má univerzita osm fakult, které navštěvuje více než 21 tisíc studentů. Svým dominantním postavením dává Univerzita Palackého historické Olomouci charakter typického univerzitního města. Atraktivní prostředí starobylého města a jeho inspirující kulturní duch se doplňují s moderními metodami bádání, které vědecká pracoviště fakult nabízejí.

Katedra psychologie se profiluje ve třech základních okruzích:

- vzdělávání
- vědecko-výzkumné aktivity
- praktická výuka

Katedra psychologie nabízí několik odlišných forem studia oboru psychologie:

- Bakalářské jednooborové prezenční studium;
- Magisterské jednooborové prezenční studium;
- Bakalářské kombinované studium;
- Magisterské navazující kombinované studium;
- Postgraduální studium (klinická psychologie a pedagogická psychologie).

Vedle základního vzdělání v psychologických vědách katedra nabízí **programy celoživotního vzdělávání** (psycholog ve zdravotnictví, psychologie pro učitele středních škol, práce školního specialisty na ŽS a SŠ, postgraduální vzdělání v dopravní psychologii, základy krizové intervence pro poradenské pracovníky ve školách a další) a **kvalifikační programy** (rigorózní a habilitační řízení).

V současnosti je výzkum na Katedře psychologie rozdělen do následujících oblastí:

- Kognitivní (obecná) psychologie
- Vývojová psychologie a psychologie rodiny
- Sociální psychologie a psychologie osobnosti
- Poradenská, pedagogická a školní psychologie
- Klinická psychologie, diagnostika a psychoterapie
- Psychologie práce, organizace a dopravní psychologie
- Metodologie, statistika a experimentální psychologie

Bližší informace o Katedře psychologie FF UP se dozvíte na webových stránkách:

www.psych.upol.cz

Vybrané publikace členů naší katedry naleznete pod níže uvedeným odkazem

<http://psych.upol.cz/vyzkum/klicove-publikace/>

Kontaktní adresa:

Katedra psychologie
Filozofická fakulta
Univerzita Palackého v Olomouci
Klížkovského 10
771 80 Olomouc
Tel: +420 585 633 501
E-mail: psychologie@upol.cz

ČESKÁ ASOCIACE STUDENTŮ PSYCHOLOGIE

ČASP, z.s. – Česká asociace studentů psychologie – je zapsaný spolek působící na celostátní úrovni. V současné době má své pobočky v Praze v rámci Karlovy univerzity, v Brně pod Masarykovou univerzitou a v Olomouci na Univerzitě Palackého. Pomalu se rozvíjí spolupráce také s Ostravskou univerzitou, University of New York in Prague a Pražskou vysokou školou psychosociálních studií. Svým působením nejen že sdružuje budoucí psychology z těchto škol a dalších přidružených kateder, kteří by se jinak třeba ani nepotkali, ale hájí i jejich zájmy a podporuje jejich seberealizaci. Členové se tedy mohou rozvíjet např. prostřednictvím vzdělávacích kurzů, workshopů a jiných akcí, nebo i skrz vlastní iniciativu v organizaci. Dále ČASP pořádá a podílí se na organizování mnoha událostí, ať už se jedná o Vánoční večírek, studentské výměny nebo právě kurzy, které jsou určené pro všechny studenty, a to nejen z oboru psychologie. Každoročně v rámci ČASP také probíhá celostátní konference. V březnu roku 2013 se uskutečnil její jubilejní X. ročník, jehož tématem byla Svoboda myšlení s podtitulem Kreativita (ne) všedních dnů. ČASP v neposlední řadě spolupracuje s mnoha profesionálními psychologickými asociacemi jak v Čechách (ČMPS, UPA a další), tak mezinárodně (EFPA), a je také členem Evropské Federace Studentských Psychologických Asociací (EFPSA). Navíc, protože praxe není nikdy dost, díky různým projektům dává studentům také možnost rozvinout svou vlastní profesní základnu.

Informace o asociaci a její činnosti naleznete na www.caspos.cz

Program konference

Pondělí 8. 2. 2016

8:00   **Začátek registrace účastníků konference**
Registrace bude probíhat po celou dobu konference

9:00 - 9:20   **Auditorium Maximum (místnost 109, 1. patro)**

Slavnostní zahájení konference

Moderátor: Martin Dolejš

Prof. Mgr. Jaroslav Miller, Ph.D.
Rektor Univerzity Palackého v Olomouci

Prof. PhDr. Jiří Lach, Ph.D., M.A.
děkan Filozofické fakulty UP

Doc. Mgr. Jiří Špička, Ph.D.
proděkan pro vědu a výzkum

PhDr. Matúš Šucha, Ph.D.
vedoucí Katedry psychologie UP

Mgr. Lucie Viktorová
předsedkyně programového výboru

9:20 - 10:50   **Auditorium Maximum (místnost 109, 1. patro)**

Zvané přednášky

Moderátor: Martin Dolejš

PhDr. Simona Hoskocová, Ph.D.

Tranzitorní momenty v životě dítěte - z praxe k teorii a zpět

PhDr. Michal Čerešník, Ph.D.

Osobnostné vlastnosti dospelievajúcich v kontexte produkcie rizikového správania

PhDr. Mgr. Roman Procházka, Ph.D.

Psychofyziologické souvislosti temperamentu

10:50 - 11:15 Coffeebreak (25 minut)

11:15 - 12:45 Auditorium Maximum (místnost 109, 1. patro)

Zvané přednášky/ústní příspěvky

Moderátor: Lenka Šrámková

Mgr. Adéla Rudá, PhDr. Lenka Šrámková, Ph.D.

Možnosti výzkumné spolupráce v Policii ČR

PhDr. Štěpán Vymětal, Ph.D.

Výzkum zátěžových a podpůrných faktorů při práci Policie ČR s menšinami

Mgr. et Mgr. František Zakopal

Zátěžové a protektivní faktory vojáků v základní přípravě

12:45 - 14:00 Obědová pauza

14:00 - 15:30 Auditorium Maximum (místnost 109, 1. patro)

Ústní příspěvky

Moderátor: Lenka Šrámková

Urbánek, T., Čermák, I., Štěpánek, P., Schmidtová, J.

Psychometrické vlastnosti metody Child Behavior Checklist u klinického souboru

Kučera, D. (výzkumný záměr)

Výzkum CPACT a možnosti komputační psycholinguistické analýzy textu

Sedloň, T. (zvaná přednáška)

Praktické problémy při tvorbě kvalitní psychodiagnostiky a požadavky trhu

14:00 - 15:30 Carolina (místnost č. 009 - přízemí)

Ústní příspěvky

Moderuje Viktorová, L.

Tomšík, R.

Škála motivácie voľby učiteľského povolania SMVUP II

Mareš, J., Lukas, J.

Tacitní znalosti začínajících vyučujících. Mezi hledáním svatého grálu a objevováním kola

Viktorová, L.

Výběr z uchazečů o studium psychologie – praxe a její výzkum na FF UP

Místnost číslo 226 - (2. patro)

Workshop/ Zvaný příspěvek

Čerešňiková, M.

Rómske dieťa v školskej triede- aplikácia kultúrne citlivého prístupu

Místnost č. 237 (2. patro)

Ústní příspěvky

Moderuje Hosáková, K.

Žilková, I., Kravcová, M., Hruščová, E., Adamkovič, M.

Prediktory kvality života

Kolářová, M. *

Postoje ke smrti u českých a izraelských vysokoškolských studentů

Hosáková, K.

Negativní symptomy u schizofrenie aneb Jak zdání klame

15:30– 15:45 **Coffeebreak (15 minut)**

15:45 – 17:15 **Auditorium Maximum (místnost 109, 1. patro)**

Ústní příspěvky

Moderuje Skopal, O.

Čerešník, M.

Špecifiká rizikového správania dospievajúcich vo veku 10 až 15 rokov ohrozených sociálnou exklúziou

Charvát, M.

Srovnání vybraných osobnostních a skriningových dotazníků využitelných v prevenci rizikového chování – zkušenosti z výzkumné praxe

Skopal, O., Dolejš, M., Suchá, J.

Zjišťování a měření agresivity u dospívajících

Carolina (Místnost č. 009 – přízemí)

Ústní příspěvky

Moderuje Viktorová, L.

Bělohlávek, F. (příspěvek z praxe)

Možnosti a meze použití simulovaných situací pro výběr a rozvoj pracovníků

Kundrát, J. (výzkumný záměr)

Psychologická vzdálenost a postoje u žáků základních škol

Bednářová, L. (výzkumný záměr)

Viďme neviditeľné aneb divadlo hrá šikanu

15:45 – 17:15 **Místnost č. 226 (2. patro)**

Workshopy (2x 45 minut)

Neusar, A.

Jak minimalizovat trápení při tvorbě odborných textů

Neusar, A.

Výzvy PhD existence: jak je raději (ne)řešit

15:45 – 17:15

Místnost č. 237 (2. patro)

Ústní příspěvky

Moderuje Hosáková, K.

Rajčáni, J.

Variabilita srdečného rytmu (HRV) pri psychosociálnom strese

Krám, T. *

Vybrané biologické markery u Rosenzweigova obrázkově frustračního testu PFT (C-W) – pilotní studie

Sadková, T. *

Ztrácí uživatelky hormonální antikoncepce schopnost rozeznávat výrazy emocí ve tvářích? Planý poplach

17:15 – 17:30

Coffeebreak (15 minut)

17:30 – 18:30

Auditorium Maximum (místnost 109, 1. patro)

Ústní příspěvky

Moderuje Hosáková, K.

Švorc, P., Jarkuliš, V., Franková, E., Vavřina, Z., Černocký, O., Michalčák, T., Kempný, M., Malůš, M.

Krátkodobé pobyty typu chamber REST a elektrofyziologie srdce u mladých lidí

Malůš, M., Havelková, M., Tomašítková, N., Kucserová, M., Čechová, P., Čikasová, K.

Experimentální test-retestová studie kognitivních funkcí v podmínkách krátkodobých pobytů typu Chamber REST

17:30 – 18:30 Carolina (Místnost č. 009 – přízemí)

Ústní příspěvky

Moderuje Viktorová, L.

Moštková, Š. (výzkumný záměr)

Příbuzenská pěstounská péče vykonávaná prarodiči

Mazalová, R.

Projekt NEDÁME SE

Lišková, M., Janečková, D., Bušková, J.

Spánková obrna - horor ve Vaší posteli

Místnost č. 226 (2. patro)

Workshop

Dolejš, M.

Jak zkonstruovat dotazník?

**19:30 Společenský program, raut a hudební host
(M trojka, Masarykova 3, Olomouc)**

Úterý 9. 2. 2016

08:00 Registrace účastníků konference

Registrace bude probíhat po celou dobu conference

09:00 – 10:30 Auditorium Maximum (místnost 109, 1. patro)

Ústní příspěvky

Moderuje Vavrysová, L.

Benediková, M.

Hodnotová orientácia a ochota pracovať zamestnancov štátnej a súkromnej sféry

Budzáková, M.

Štruktúra motivácie IT zamestnancov vybranej spoločnosti v jej troch medzinárodných pobočkách (prípadová štúdia)

Friedlová, M. (výzkumný záměr)

Co o nás vypovídá míra naší zvědavosti? Koncept zvědavosti a jeho uplatnění v klinické praxi

Carolina (Místnost č. 009 – přízemí)

Ústní příspěvky

Moderuje Viktorová, L.

Lukášová, H.

Podoba představ o profesní budoucnosti gymnazistů

Švecová, V.

Psychosociální aspekty terciárního vzdělávání u osob se sluchovým postižením

Urbanovská, E.

Vzdělání a jeho hodnota jako faktor postojů žáků ke vzdělávání

Místnost č. 226 (2. patro)

Ústní příspěvky

Moderuje Suchá, J.

Závorská, V.

Sociální konstrukce rurality české vesnice

Pikhartová, A.

Mravní dimenze problematiky sňatku u mladých dospělých

Pollaková, B., Dolejš, M.

Psychologická práce s hudebníky

10:30 – 10:45 Coffeebreak (15 minut)

10:45 – 12:15 Auditorium Maximum (místnost 109, 1. patro)

Ústní příspěvky

Moderuje Viktorová, L.

Ballová Mikušková, E.

Chrání (nás) racionálne myslenie pred rizikóvymi rozhodnutiami?

Čavojová, V.

Niekedy je viac viac: Efekt množstva informácií, spôsobu rozhodovania a kognitívneho štýlu

Masaryk, R.

Sociálne vplyvy na individuálne rozhodovanie: príklad vakcinácie

Carolina (Místnost č. 009 – přízemí)

Ústní příspěvky

Moderuje Vavrysová, L.

Šilarová, L., Vávra, J.

Klíčové procesy v dramaterapii

Mazák, J.

Terapeutické skupiny ve Středisku výchovné péče

Štefková, I., Dolejš, M.

Resilience u adolescentů v nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež

Místnost č. 226 (2. patro)

Workshop/Zvaný příspěvek

Baštecká, B.

Psychosociální krizová spolupráce

12:15 – 13:30

Obědová pauza

13:30 – 14:30

Předsálí Auditoria Maxima (1. patro)

Posterová sekce

Moderují: Viktorová, L., Hosáková, K., Šrámková, L.

Od autorů se očekává přítomnost u posterů po celou dobu sekce, z důvodu zodpovídání dotazů zájemců z publika. Postery musí být vyvěšeny min. 2h před zahájením sekce; postery bude možno vyvěšovat již první den konání konference.

Baňasová, K., Sollár, T. - **Psychometrické vlastnosti dotazníka SIMS (The Situation Motivation Scale)**

Bozogáňová, M., Bruncková, M.- **Čoho sa bojí policajt? - Vnímané bezpečie a jeho zložky u príslušníkov Policajného zboru Slovenskej republiky**

Dobešová Cakirpaloglu, S., Pečtová, M. - **Konformita u adolescentů**

Dobešová Cakirpaloglu, S., Lemrová, S. - **Potřeby, hodnoty a**

postoje českých učitelů v souvislosti s jejich profesí

Dominik, T., Zielina, M., Šmahaj, J., Procházka, R., Dostál, D., Sedláčková, Z. - **Libetova svobodná vůle po 33 letech**

Žurašková, G., Sobotková, I., Hampl, R. - **Životní spokojenost a copingové strategie žen, které podstupují své první umělé oplodnění**

Halamová, M., Popelková, M. - **Vnútorná konzistencia, faktorová štruktúra a konštruktová validita Dotazníka stratégií zvládania**

Havelka, D. - **Scared straight Preventivní programy, které fungují, přestože byla prokázána jejich nefunkčnost**

Hroncová, K. - **Vzťah potreby kognitívneho uzavretia a schopnosti dosiahnuť kognitívne uzavretie k štýlom rozhodovania**

Hudáková, M. - **Proaktivna osobnosť ako prediktor subjektívnej spokojnosti so životom**

Chadimová, L. - **Lehké mentální postižení a jeho statistiky**

Chadimová, L., Ivanková, K. - **Model adaptivních schopností pro vývoj českých posuzovacích škál u dětí**

Klimšová, Z. - **Proměny autobiografické paměti v depresi**

Klučárová, Z., Hruščová, E. - **Kongruencia implicitných a explicitných motívov ako činiteľ emocionálneho komponentu subjektívnej pohody**

Křížová, I. - **Attachment v raném kolektivním zařízení**

Lorincová, T., Lelková, A. - **Analýza konštruktívneho myslenia vzhľadom na pracovné zaradenie zamestnancov**

Malůš, M., Švorc, P., Jarkuliš, V., Vavřina, Z., Kucserová, M., Čechová, P., Čikasová, K. - **Experimentální studie kognitivních a psychofyzilogických procesů v podmínkách Chamber REST 2015 – 2016**

Seifert, M. - **Dobrá praxe diagnostiky lehkého mentálního postižení: principy, předpoklady a současný stav**

Šišková, M. - **Psychometrické vlastnosti dotazníka State-Trait Anger Expression Inventory (STAXI-2)**

Šmahaj, J., Cakirpaloglu, P., Dobešová Cakirpaloglu, S., Lemrová,

S. - **Nejčastější zažívané formy negativního jednání a prevalence šikany na pracovišti v České republice**

Varga, J., Dolejš, M. - **Posuzování věrohodnosti v kontextu znalecké činnosti**

Vávra, O., Kozáková, L., Šmahaj, J., Cakirpaloglu, P. - **Migrační vlna v Evropě z pohledu české populace**

14:30 – 16:00 Auditorium Maximum (místnost 109, 1. patro)

Ústní příspěvky

Moderuje Vavrysová, L.

Chadimová, L.

Poradenská diagnostika v českých ŠPZ: teorie vs. praxe?

Šimonová, V.

Spolupráca školského psychológa a školského sociálneho pracovníka

Blašítková, L.

Klima školy a jeho ovlivnění školním metodikem prevence a sociálním pedagogem na základní škole

Carolina (Místnost č. 009 – přízemí)

Ústní příspěvky

Moderuje Suchá, J.

Zemanová, V., Dolejš, M. (výzkumný záměr)

Diagnostika místa kontroly (Locus of control) a jeho využití při práci s adolescenty (běžná populace, klienti NZDM)

Demkaninová, D.

Pozícia žiaka s ADHD v triednom kolektíve – prepojenie výskumu s praxou

Suchá, J. *, Dolejš, M., Skopal, O., Vavrysová, L.

Analýza struktury Rosenbergovy škály sebehodnocení

Místnost č. 226 (2. patro)

Ústní příspěvky

Moderuje Sedláčková, Z.

Gorčíková, M., Šafr, J.

Měření fonologického povědomí na počátku školní docházky: porovnání klasického přístupu a teorie odpovědi na položku (IRT)

Šebková, L., Vitásková, K.

Experimentální využití elektromagnetické artikulografie (AG501) v logopedické intervenci

Vitásková, K., Tabachová, J., Málková, M., Hlavinková, A.

Ověřování výzkumných možností diagnostiky a intervence orofaciální praxe a orální gnozie v oblasti symptomatických poruch řeči u dětí – význam pro interdisciplinární praxi

16:00

Auditorium Maximum (místnost 109, 1. patro)

Vyhlášení vítězů všech soutěží, předání zajímavých hodnotných cen a slavnostní ukončení konference

Dolejš, M., Viktorová, L., Hosáková, K.

* Autoři těchto ústních příspěvků jsou studenty pregraduální formy studia.

Organizační a programový výbor si vyhrazuje právo na případné změny v programu.
Za název příspěvku odpovídá autor příspěvku.

Anotace

Workshopy (řazeno abecedně)

**Přihlašování na workshopy bude probíhat
v den konání konference na registraci.**

Jak minimalizovat trápení při tvorbě odborných textů

Neusar, A.

Katedra psychologie FF UP, Olomouc

Málokdo se narodí spisovatelem. A u odborných článků to platí možná ještě více, protože kromě stylu se člověk musí naučit i akademickému řemeslu a jak to vůbec v publikačním businessu chodí. Autor v příspěvku shrne zkušenosti z výzkumných šetření, která začala v roce 2010 a stále pokračují, a také zkušenosti z publikačních workshopů pro doktorandy z humanitních oborů a sociálních věd, které vede. Problémů se psaním mají doktorandi mnoho, např.: o čem psát, jak se dokopat ke psaní, jak se soustředit na psaní, jak si najít čas na psaní, s kým psát, když školitel sám psát neumí, jak se vlézt do daného rozsahu, jak to všechno přečíst, koho citovat, proč vůbec psát. Autor v příspěvku naznačí i možná řešení těchto i dalších trápení. Účastníci budou mít možnost také sdělit svá „trápení“ prostřednictvím dotazníku, který bude zaslán 14 dní před konferencí a popřípadě i v diskusní části příspěvku.

Odborný článek, psaní, rozhodování.

Grantová podpora: „Selhání při psaní odborného článku v sociálních vědách“ FPVČ 452100651

Jak zkonstruovat dotazník?

Dolejš, M.

Katedra psychologie, FF UP, Olomouc

Workshop se zaměří na tvorbu dotazníků a testů. Posluchači se seznámí se zásadami a doporučeními pro tvorbu dotazníků (zejména dotazníků vlastní konstrukce), tj. se způsobem kladení otázek vzhledem k cílovým populacím, s konkrétními ukázkami použití různých typů otázek a škál, s možnostmi a omezeními použití internetového šetření, s formulací průvodního testu. Důležitým tématem bude také design a formální stránka dotazníků a ukázka prvků, které by měly být vždy součástí každého nástroje. V rámci odborného workshopu budou i praktické úkoly a aktivity, které umožní účastníkům pochopit a uvědomit si nástrahy při tvorbě nástroje určeného k získávání dat pro výzkumné účely. Posluchači budou mít možnost nahlédnout do již vytvořených dotaz-

níků, budou moc srovnat první verzi dotazníků s verzí, která je připravené k ostrému testování. Položky, odpovědi, design a obsah dotazníku.

Dotazník, konstrukce, kladení otázek.

Grantová podpora: IGA (2015, SGS – 432101921) - Identifikace rizikových osobnostních rysů a proměnných vzhledem k rizikovým formám chování u českých studentů a studentek gymnázií ve věku 15–19 let

Psychosociální krizová spolupráce

Baštecká, B.

Představa o tom, co pomáhá zvládat neštěstí a jejich dopady, se v oblasti psychologie mění spolu se společenskými změnami na přelomu tisíciletí. Doceňován je opět význam přirozené podpory včetně první psychické pomoci a doprovázení. Účelnost a účinnost profesionální pomoci se dostává do hledáčku praxe podložené důkazy. Podobně jako v jiných oblastech psychosociálního pomáhání se ukazuje, že psycholog v profesní roli by měl umět působit méně (a přenechat místo např. lidem, kteří mají vlastní zkušenost s neštěstím) nebo více (a prokazatelně umět „mírnit symptomy, zlepšit denní fungování a spokojenost“).

Cílem našeho setkání bude seznámit se s postupy používanými při zvládání neštěstí a jeho dopadů (první psychická pomoc a ostatní občanské pomoci, komunitní intervence, psychotraumatologie) a s vlastními postoji, abychom mohli najít dobré místo psychologie ve vějíři pomoci po neštěstích a dobré místo psychologa při spolupráci v mezioborových týmech.

Rómske dieťa v školskej triede- aplikácia kultúrne citlivého prístupu

Čerešníková, M.

Ústav romologických štúdií, Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre

Workshop prináša pohľad na kultúrne a sociálne podmienené odlišnosti v správaní a prežívaní príslušníkov rómskeho etnika. Participanti si vyskúšajú schopnosť rozlišovať

prvky identity Rómov viažuce sa na etnicitu a sociálne prostredie. Budú rozvíjať vlastnú interkultúrnu kompetenciu prostredníctvom zážitkovej edukácie.

Rómske dieťa, jazyková kompetencia, identita, sociálna exklúzia.

Grantová podpora: VEGA 1/0845/15 - Jazyková kompetencia rómskych žiakov v prvom ročníku školskej dochádzky

Výzvy PhD existence: jak je raději (ne)řešit

Neusar, A.

Katedra pedagogické a školní psychologie PdF OU

V knize „PhD existence v oboru psychologie v České republice a na Slovensku“ jsme s Mirkem Charvátém přirovnávali PhD existenci k dramatu. Někdy jsme nahoře, jindy dole. PhD existence má typicky i svou zápletku. A ta někdy končí katastrofou a jindy přežitím, ať už s titulem či bez něj... Výzev je mnoho a příspěvek shrne ty nejčastější z nich na základě výsledků mnoha výzkumných šetření, která začala v roce 2010 a stále pokračují. Mimo jiné se týkají např. těchto oblastí: odborné psaní, výuka, vztahy na katedře, identita, souběžné povinnosti, rodina, sladování osobního a pracovního života, post PhD existence, smysl PhD studia i titulu. Kromě přehledu „výzev“ budou naznačena i možná řešení, jak se k výzvám postavit, aby to nekončilo zbytečnou katastrofou. Každý si musí samozřejmě zažít i náročnější chvíle, nicméně mnohé problémy jsou opravdu zbytečné, jak si zažil i autor sám. Účastníci budou mít možnost sdělit i své „výzvy“ prostřednictvím dotazníku, který bude zaslán 14 dní před konferencí a popřípadě také v diskusní části příspěvku.

PhD, existence, doktorát, problémy, řešení.

Anotace (řazeno abecedně)

Ústní sdělení

Analýzy struktury Rosenbergovy škály sebehodnocení

Suchá, J., Dolejš, M., Skopal, O., Vavrysová, L.

Katedra psychologie, FF UP Olomouc

Příspěvek představí analýzu celkové metody i jednotlivých položek Rosenbergovy škály sebehodnocení, která byla provedena pomocí programu FACTOR (Baglin, 2014). Analýza vychází z hodnot, které byly získány z celorepublikového šetření, do něhož bylo zařazeno 2374 studentů gymnázií ve věku 15 až 19 let. V programu FACTOR byla pro ordinální data použita explorační faktorová analýza (EFA). Program umožňuje prostřednictvím polychorických korelací získat přesnější hodnoty, než jak by tomu bylo při použití korelace Pearsonovy. Na základě hodnot získaných u 15–19 letých gymnazistů byl posuzován počet faktorů. Nevhodnější přístup ke škále odpovídá jednodimenzionálnímu konstrukt. Při posouzení spolehlivosti metody (dle Míslevy a Bocky, 1990) byl shledán koeficient dosahující hodnoty 0,93. Příspěvek bude také zaměřen na vhodnost a význam jednotlivých položek nástroje.

Rosenbergova škála sebehodnocení, adolescence, psychometrická analýza, EFA.

Grantová podpora: Výzkum podpořen grantem IGA (2015, SGS – 432101921) Identifikace rizikových osobnostních rysů a proměnných vzhledem k rizikovým formám chování u českých studentů a studentek gymnázií ve věku 15–19 let

Co o nás vypovídá míra naší zvědavosti? Koncept zvědavosti a jeho uplatnění v klinické praxi

Friedlová, M.

Katedra psychologie, FF UP Olomouc

Zvědavost a sebezvědavost je zajímavým tématem. Tradičně se považuje za jednu z podmínek školního úspěchu. Současné výzkumy však ukazují mnohem širší souvislosti zvědavosti: je propojena s pozitivním emočním sebevýjádřením a se schopností adaptace. Zvědavost se také považuje za zdroj pro zpracování agrese a má vztah k schopnosti snést nejistotu a úzkost. V interpersonálních vztazích je zvědavost spojena s tendencí vyhnout se hodnocení a kritice ostatních – což je užitečné jak psychoterapii, tak také například při práci v týmu. V přednášce bude prezentován výzkumný záměr,

který po realizaci odhalí možné souvislosti rysu zvědavosti a sebezvědavosti se zvládáním zátěžových situací, s flexibilitou a tolerancí jedince k úzkosti a nejistotě. Účastníky výzkumu jsou dvě skupiny: první skupinou jsou adolescenti ve věku 15-19 let, druhou je dospělá populace. Pro výzkum byl zvolen smíšený design s využitím škál CEI-II (Curiosity and Exploration inventory), nově převedené SCAI-CZ (Self-CuriosityAttitude-Interest Scale a polostrukturovaných rozhovorů. Implikace získaných výsledků zasahují do klinické praxe (motivace k psychoterapii), pedagogické psychologie (zvládání školní zátěže, schopnost adaptace) i psychologie práce a organizace (výběrová řízení).

Zvědavost, sebezvědavost, motivace k psychoterapii, adaptivní chování.

Diagnostika místa kontroly (Locus of control) a jeho využití při práci s adolescenty (běžná populace, klienti NZDM)

Zemanová, V., Dolejš, M.

Katedra psychologie, FF UP Olomouc

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (NZDM) jsou sociální služba pro děti a mládež ve věku 6 – 26 let, kteří jsou ohroženi nepříznivou sociální situací nebo se v ní přímo aktuálně nacházejí. Jejich typickým znakem je, že nevyhledávají standardní formy institucionalizované péče. Posláním NZDM je doprovázet děti a mládež v období dospívání, poskytovat jim informace, nabízet jim odbornou podporu a pomoc v nepříznivých životních situacích, a předcházet tak selhání a sociálnímu vyloučení. Dále usilovat o pozitivní změnu v jejich životním stylu a o vytváření podmínek pro začlenění do společnosti (Pojmosloví NZDM, 2008). Nejpočetnější skupinu navštěvující NZDM tvoří klienti v adolescentním věku. Dospívající se musí v každodenním životě vypořádávat s rozmanitým spektrem starostí a problémů, které se nejčastěji dotýkají školy, rodiny, vztahů, ale také vlastní identity (Macek, 2003). Dospívání tak můžeme označit obdobím zvýšených nároků, které mnohdy vedou ke krizím a konfliktním vzorcům chování. Požadavky, kterým musí čelit, přitom často překračují jejich adaptivní kapacitu (Olbrich, 1990). To jak budou dospívající tyto obtíže zvládat, ovlivňuje jejich načasování, množství nebo souběžnost. Významnou roli zde hraje také sociální opora a aktivní přístup k vlastnímu vývoji (Coleman & Hendry, 1999 in Hanžlová & Macek, 2009). Vědomí vlastní účinnosti se ukazuje jako jedna z klíčových charakteristik resilience jak u dospívajících, tak u dospělých (White, 1959). Locus of control, resp. místo

řízení (dále LOC) je jedním z psychologických konstruktů, který ovlivňuje mnoho aspektů života adolescentů (Chubb, Fertman & Ross, 1997). Má souvislost s psychickou odolností (Paulík, 2010), prokázal se také jako nejúčinnější zmírňující účinek na stres u dospívajících (Cauce, Hannan & Sargeant, 1992, Luthar, 1991). Obecně lze říci, že přesvědčení o vlastním vlivu na události souvisí s aktivním chováním ve vztahu k prostředí a podporuje adaptivní coping (Medvedřová, 1996). Na základě realizovaného výzkumu (Zemanová & Dolejš, 2015) lze konstatovat, že služby NZDM využívá vysoce riziková mládež, která ve všech sledovaných aktivitách rizikového chování (užívání návykových látek, delikvence a šikana z pohledu oběti) převyšuje běžnou populaci dospívajících ve věku 11 – 15 let mnohdy o více než 30 %. Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež patří do skupiny služeb sociální prevence, zaměřují se na profesionální pomoc dospívajícím v obtížných životních situacích. Jejich důležitost a význam spočívá ve zprostředkování zkušenosti s odbornou pomocí dospělých různým rizikovým a ohroženým mladým jedincům i skupinám. Z výsledků různých výzkumů vyplývá, že jsou neefektivnější ty intervenční metody, které jsou zacíleny na úzce definovanou skupinu (např. Castellanos & Conrod, 2008). Pro zefektivnění a zvýšení profesionalizace NZDM tak může být koncept LOC vhodným východiskem pro práci s cílovou skupinou dospívajících z těchto zařízení, neboť lze předpokládat možnost jeho ovlivnění intervenčními postupy. V současné době však v ČR neexistuje standardizovaná metoda, která by se zaměřovala na diagnostiku LOC u adolescentů. Sestavení a standardizace takového dotazníku tak přinese důležitou metodu, která bude východiskem pro práci s dospívajícími jak v praxi NZDM, tak v praxi poradenských či školních psychologů.

Adolescence, diagnostika, locus of control, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, rizikové chování.

Experimentální test-retestová studie kognitivních funkcí v podmínkách krátkodobých pobytů typu Chamber REST

Malůš, M.¹, Havelková, M.², Tomaštková, N.¹, Kucserová, M.¹, Čechová, P.¹, Čikasová, K.¹

¹Katedra psychologie, Filozofická fakulta, Ostravská Univerzita v Ostravě, ČR

²Katedra psychologie, Filozofická fakulta, Univerzita Palackého, ČR

Metoda chamber REST (chamber Restricted Environmental STimulation), mezi laiky

známá jako „terapie tmou“, je v České republice stále více se rozšiřující a známější fenomén. Principem této techniky je dobrovolný několikadenní pobyt v absolutní tmě, tichu a samotě v bezpečném a příjemném prostředí s dohledem tzv. „opatrovníka“. Za tímto účelem jsou po celé České republice (v posledních letech i na Slovensku) budovány speciálně uzpůsobené zatemněné chatky (apartmány), které vyhledávají dobrovolníci s různou motivací: pozastavení se, odpočinek, přemýšlení, zlepšení zdravotního stavu, přechodový rituál atd. Mimo tyto „kvalitativní“ kategorie nebyla dosud ve zmíněných podmínkách věnována pozornost možným změnám v kognitivních funkcích v důsledku těchto pobytů. Tímto bychom tak rádi navázali na podobné výzkumy, které byly realizovány od padesátých let 20. století především v USA a v Kanadě. V příspěvku budou uvedeny a diskutovány prvotní výsledky od souboru 20 dobrovolníků (studentů Ostravské univerzity), kteří podstoupili v rámci kvaziexperimentální studie krátkodobý pobyt typu chamber REST. U tohoto vzorku byla použita rozsáhlá baterie kognitivních testů před pobytem a po jeho ukončení. Záměrem této studie bylo prozkoumat, zda a jaký vliv na kognitivní funkce má krátkodobý pobyt tzv. terapie tmou. Omezená zevní stimulace, chamber REST, terapie tmou, kognitivní funkce, experimentální studie

Grantová podpora: SGS16/FF/2015 Experimentální studie kognitivních a psychofyzilogických procesů v podmínkách Chamber REST

Experimentální využití elektromagnetické artikulografie (AG501) v logopedické intervenci

Šebková, L., Vitásková, K.

ÚSS, Pedagogická fakulta, UPOL

Příspěvek je zaměřen na možnosti využití elektromagnetické artikulografie (EMA) v logopedické intervenci osob a diagnostice fyziologie a patologie komunikační schopnosti. Pomocí artikulografie můžeme analyzovat digitální záznam pohybů a poloh artikulačních orgánů (jazyka, rtů, dolní čelisti a měkkého patra) během produkce řeči a synchronizovat je s akustickým signálem. Automaticky je odpočítáván vliv pohybů hlavy, takže jsou řečové pohyby vygenerovány zvlášť. Cílem výzkumného šetření je prostřednictvím využití trojrozměrného měření pohybů mluvidel navrhnout možnosti aplikace artikulografie do logopedické praxe s přesahem do oblasti hodnocení vlivu biologické zpětné vazby a analýzy artikulačního pohybu na artikulační výkon ve vztahu ke změnám pod-

mínek orálního prostředí a fonačním výkonu u hlasových profesionálů.

Elektromagnetická artikulografie, logopedie, intervence, praxe.

Grantová podpora: IGA_PdF_2015_024 Výzkum vybraných odchylek a poruch komunikační schopnosti se zaměřením na specifika logopedické a surdopedické diagnostiky a intervence

Hodnotová orientácia a ochota pracovať zamestnancov štátnej a súkromnej sféry

Benediková, M.

Inštitút psychológie FF PU

Predkladaný príspevok sa zaoberá vzťahom hodnotovej orientácie a ochoty pracovať, ktorý bol zisťovaný na vzorke zamestnancov štátnej a súkromnej sféry. V práci sú stručne priblížené modely hodnotových orientácií niekoľkých autorov, s dôrazom na Schwartzov kruhový model hodnôt. Ďalej článok pojednáva o práci, vzťahu k nej a ochote pracovať. Do samotného výskumu sa zapojilo 327 respondentov, pričom sa jednalo o osoby pracujúce v odvetví školstva, služieb, priemyslu, IT a komunikácií, bankovníctva a úradníctva. Pre zber dát boli použité dve metodiky, a to Schwartzov dotazník hodnotových orientácií (1992) a Dotazník ochoty pracovať od doc. PhDr. Búgelovej, CSc. V článku sú opísané a diskutované výsledky výskumu získané deskriptívnou štatistikou, koreláciami a porovnaním priemerov medzi skupinami v programe SPSS 22.

Hodnotová orientácia, ochota pracovať, štátna sféra, súkromná sféra, Schwartzov dotazník hodnotových orientácií.

Chrání (nás) racionálne myslenie pred rizikóvymi rozhodnutiami?

Ballová Mikušková, E.

Katedra pedagogickej a školskej psychológie, Pedagogická fakulta, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre

Cieľom príspevku je overenie nakoľko racionálne myslenie chráni budúcich učiteľov

pred rizikovými voľbami v reálnom živote. Celkom 93 budúcich učiteľov - študentov Pedagogickej fakulty (93% žien, 18-42 rokov: $M=19,78$, $SD=2,58$) vyplnilo sebaovývedový dotazník mapujúci preferenciu kognitívnych štýlov (General Decision-Making Scale), kognitívne úlohy (Cognitive Reflective Test, Jellybean task) a dotazník sledujúci reálne následky rozhodnutí (Decision Outcome Inventory). Z analýz vyplýva, že úroveň racionálneho uvažovania, ani preferencia racionálneho uvažovania nesúvisia s mierou rizikových rozhodnutí v reálnom živote.

Racionalita, rozhodovanie.

Grantová podpora: VEGA 1/0028/15: Výchova k racionalite: kognitívne schopnosti, dispozície myslenia a výsledky v reálnom živote

Kľúčové procesy v dramaterapii

Šilarová, L., Vávra, J.

Ústav speciálnepedagogických štúdií

Príspevek sa zameriava na evaluáciu dramaterapeutického procesu u osôb s drogovou závislosťou. Cieľom evaluácie je pomocou podrobnej analýzy stanoviť kľúčové procesy popisujúce špecifika a jedinečnosť dramaterapeutických intervencií. V úvode príspevku bude posluchač seznámen s priebehom longitudinálneho empirického výskumu v terapeutické komunity. Potom bude informovaný o priebežných výsledkoch evaluácie dvoletého dramaterapeutického procesu v konkrétnom zariadení. Kvalitatívny výskumný šetrenie je založené na analýze odborných správ, analýze ohniskových skupín a rozhovorov. Zvláštny zreteľ je venovaný analýze špecifických tematických evaluačných setkání realizovaných s klienty. Na dramaterapeutický proces je nahlížené skrz perspektívu klientov, pracovníkov zariadenia a samotných dramaterapeutov. Pomenované kľúčové procesy tejto empirické skúsenosti budú komparované s teóriou kľúčových procesov anglického dramaterapeuta P. Jonse (2007). Cieľom príspevku je otvoriť diskuziu na tému hľadania kľúčových procesov, ktoré tvoria špecifické účinné faktory dramaterapie a tiež vytvárajú základné princípy tohto oboru.

Dramaterapie, kľúčové procesy, osoby s drogovou závislosťou.

Klima školy a jeho ovlivnění školním metodikem prevence a sociálním pedagogem na základní škole

Blašítková, L.

Pedagogická fakulta UP v Olomouci, Ústav pedagogiky a sociálních studií

V příspěvku se zaměřuji na projekt, který nese název Klima školy a jeho ovlivnění školním metodikem prevence a sociálním pedagogem na základní škole. Projekt byl řešen ve dvou etapách a podílelo se na něm osm členů řešitelského týmu. V první části bylo zjišťováno klima druhého stupně základních škol v České republice a na Slovensku. Jednalo se o dotazníkové šetření. Dotazníky byly zaměřeny na vztahovou oblast mezi třemi skupinami respondentů - rodiči, žáky a třídními učiteli. V rámci druhé etapy byly aplikovány polostrukturované rozhovory na stejných základních školách s odbornými pracovníky - školními metodiky prevence a sociálními pedagogy. V příspěvku budou prezentovány výsledky projektu a rozebrána role sociálního pedagoga na základní škole jako stěžejní část celého projektu.

Klima školy, školní metodik prevence, sociální pedagog, základní škola, rizikové chování.

Grantová podpora: Projekt IGA_Pdf_2015_019

Krátkodobé pobyty typu chamber REST a elektrofyziologie srdce u mladých lidí

Švorc, P. ¹, Jarkuliš, V. ¹, Franková, E.1, Vavřina, Z. ², Černocký, O. ², Michalčák, T. ², Kempný, M. ², Malůš, M. ³

¹Ústav fyziologie a patofyziologie, Lékařská fakulta, Ostravská Univerzita v Ostravě, ČR

²Lékařská fakulta, Ostravská Univerzita v Ostravě, ČR

³Katedra psychologie, Filozofická fakulta, Ostravská Univerzita v Ostravě, ČR

Úvod. Cílem této studie bylo vyhodnotit efekt terapie tmou na EKG parametry mladých lidí. Výsledky této léčebné metody, která je založena na pobytu v úplné tmě za účelem zlepšení zdraví lidí pod neustálým stresem, napovídají, že by mohla také ovlivňovat elektrofyziologii srdce. Metodika. Hodnocení probíhalo u 17 studentů ve věku od 19

do 26 let. Ti byli na 72 hodin umístěni do speciální místnosti, ve které byla úplná tma. Tato místnost splňovala podmínky pro pohodlný pobyt a byla umístěna na tichém místě. V této místnosti byla na pobytu vždy pouze jedna osoba. Účastníci dostávali jídlo a pití dle potřeby. Byly hodnoceny RR, PQ, QT, QTc intervaly a tepová frekvence z II. bipolárního končetinového svodu EKG jeden den před vstupem do místnosti a jeden den, tři dny a týden po opuštění místnosti, pokaždé v 7:30 ráno. Výsledky. RR, PQ a QT intervaly se nesignifikantně prodloužily s maximem během třetího dne po opuštění místnosti. QTc interval se nesignifikantně zkrátil a tepová frekvence nesignifikantně poklesla. Závěr. Terapie tmou neměla ani po 72 hodinách signifikantní vliv na změnu elektrofyziologických parametrů srdce. S největší pravděpodobností je potřeba prodloužení časové periody pobytu pro dosažení efektu terapie tmou na výše uvedené parametry.

Chamber REST, terapie tmou, EKG, elektrofyziologie, srdce.

Grantová podpora: Grant No. SGS16/FF/2015

Měření fonologického povědomí na počátku školní docházky: porovnání klasického přístupu a teorie odpovědi na položku (IRT)

Gorčíková, M., Šafr, J.

Institut sociologických studií FSV UK

Cílem příspěvku je ukázat výhody a limity dvou přístupů k posouzení úrovně diagnostického nástroje pro hodnocení fonologické schopnosti mezi žáky prvních tříd. Fonologické povědomí bylo měřeno testem skládání fonologických jednotek v rámci longitudinálního výzkumu 25 škol v Praze a Středočeském kraji. Výsledky explorační faktorové analýzy a analýzy vytvořené teorií odpovědi na položku ukazují jednu latentní schopnost, která je diferencována podle obtížnosti binárně skórovaných testových položek. Výhodou přístupu IRT oproti klasické testové teorie je především pojetí nezávislosti položek v testu. Pravděpodobnost určité odpovědi je tak závislá na úrovni latentní schopnosti žáka a charakteristikách konkrétní položky. Pokud tedy známe parametry položek (obtížnost) lze na základě odpovědi žáka odhadnout úroveň měřené lingvistické schopnosti uplatnitelné v praktické diagnostice.

Skládání hlásek, teorie odpovědi na položku, klasická testová teorie.

Grantová podpora: Tento příspěvek vznikl jako součást řešení grantového úkolu GA UK č. 1130313 a v rámci projektu Specifického vysokoškolského výzkumu Univerzity Karlovy č. 260 232

Možnosti a meze použití simulovaných situací pro výběr a rozvoj pracovníků

Bělohlávek, F.

Traicon

Simulované situace jsou zpracováním vymyšlených událostí, se kterými si má kandidát na pracovní místo poradit. Jednání účastníků simulovaných situací je obvykle hodnoceno posuzovatelem nebo posuzovateli. Proč jsou vzorky práce a simulované situace validní? Simulované situace mají vysokou validitu. To je dáno následujícími faktory: simulované situace postihují strukturu budoucí práce uchazeče a jsou více či méně věrným napodobením situací, které bude uchazeč vykonávat, tyto úlohy obvykle nevyvolávají v kandidátech trému nebo stres, protože často modelují činnosti, pro ně známé a představitelné, předstírání může být obtížnější – pokud uchazeč neumí řešit simulovanou situaci, do které je postaven, nezvládne ji. Jak mohou vypadat simulované situace? Simulovaná situace může mít: obecný charakter, vhodný pro predikci úspěšnosti téměř v jakékoliv činnosti - prezentace největšího úspěchu nebo přesvědčování o kvalitě dovolené, komunikační hry. specifický charakter v případě, že respektuje povahu činnosti a prostředí, ve kterém je tato činnost vykonávána. Podle potřeby můžeme připravit následující typy simulací: manuální aktivita – po uchazečích je požadováno, aby ukázali své schopnosti či vlastnosti na vykonání nějakých manuálních operací. prezentace nějaké skutečnosti před kolektivem spolupracovníků nebo před hodnotiteli. Uchazeči jsou vyzváni, aby ostatním něco prezentovali – například své silné a slabé stránky, svého koníčka, nebo nepříjemné skutečnosti, které musí nadřízený sdělovat pracovníkům. Skupinová diskuse bývá nespecifickou nebo specifickou formou řešení problémů. Pozorovatelé se zaměřují na různá kritéria chování účastníků (počet vstupu do diskuse, počet pokusů urovnat rozpory, počet inovačních návrhů na řešení atd.). hraní rolí spočívá v tom, že účastníci zaujmou role různých fiktivních osob. řešení případových studií využívá písemně nebo elektronicky zpracovaných zadání, která popisují nějakou situaci z praxe, a účastníci ji písemně řeší, případně o ní dodatečně diskutují. Jak

se připravuje simulovaná situace? Optimální přístup k přípravě simulované situace je postaven na několika krocích: Základní představa o simulované situaci. Simulovaná situace slouží k zachycení vybraných kompetencí, případně k modelování reálných situací, které mohou účastníci zažívat v praxi. Pozorování a rozhovory s experty. Tento krok spočívá v důkladném seznámení s problematikou firmy a pracovního místa. Výběr vhodných epizod. Ne všechny z těchto epizod jsou vhodné pro zařazení do případové studie. Popisovaná událost by měla splňovat určité parametry: skutečně postihovat stanovené kompetence – nikoliv něco jiného, mít přiměřenou úroveň náročnosti (ne být ani příliš lehká, ale ani příliš složitá pro uchazeče), poskytnout variabilitu řešení na různých úrovních vhodnosti (od nevhodných řešení po ideální řešení). Možnosti řešení situace můžeme zjistit již v kroku 2 od dotazovaných expertů. Čím více variant odpovědi odhadnou, tím lépe. Stanovení kritérií. Kritéria řešení mohou být objektivní (například při komunikační hře počet vstupů do diskuse) nebo subjektivní, postavená na názoru posuzovatelů (působivost prezentace na účastníky). Hodnocení (bodování) možností řešení. Jde o různé možnosti řešení. Z hlediska kritérií tedy hodnotíme kvalitu různých odpovědí. Pro bodování různých variant odpovědí je vhodné využít expertů z organizace. Explorace. Při vlastní exploraci simulované situace se může stát, že účastník uvede jinou odpověď, mimo předem ohodnocená řešení. V tom případě posoudíme, s jakou úrovní řešení je účastníková odpověď zhruba srovnatelná. Proč mohou dát simulované situace chybný výsledek? I když simulované situace patří mezi dosti validní výběrové metody, existuje značné nebezpečí, že výsledek nemusí odpovídat reálnému chování uchazeče. Příčiny mohou být různé: Účastník se snaží co nejvíce přizpůsobit domnělému ideálnímu profilu, protože to považuje za výhodné pro svou osobu. Simulovaná situace je v něčem pro účastníka nepřirozená, on ztrácí jistotu a selhává. Může mu například vadit tlak, účast více pozorovatelů, nebo velká očekávání od jeho výkonu. Simulovaná situace může být účastníkovi příliš dobře známá, např. experti na přežití jsou v takto zaměřených hrách zvýhodněni proti ostatním účastníkům – přitom má jít spíše o komunikaci. Reálné simulované situace, postavené na specifických podmínkách organizace, upřednostňují zkušené jedince proti nováčkům. Přitom nový pracovník, který ještě nezná obvyklá řešení problémů, může mít velký potenciál, a časem prokázat vyšší úroveň dovednosti než ostřílený praktik. Reálné simulované situace nerespektují kulturu organizace. V direktivně řízené organizaci bude těžko pochopena možnost kritiky nadřazeného, což je v demokratickém systému běžné. Co lze doporučit? Jako u všech ostatních metod, ani tady nedokážeme najít dokonalé řešení. Lepší validitě mohou pomoci některé zásady: kombinovat simulované situace s jinými

metodami – zejména pokud jde o testy schopností, dotazníky osobnosti a rozhovor. Tím získáme vícestranný pohled zejména na vlastnosti osobnosti. vytvořit pozitivní prostředí, které lidi nebude frustrovat. Simulované situace může předcházet icebreaker (zábavná aktivita pro začátek) nebo vřídlné a uklidňující slovo moderátora. Oddělit experty. Znalec zvláštního prostředí nebo příslušné simulované aktivity může zkusit výsledky celého experimentu, zaměřeného na komunikaci, který se v daném prostředí odehrává. Je tedy lepší tyto lidi oddělit. Příprava ve specifických podmínkách. Při použití specifické situace se vyplatí důkladně se seznámit s podmínkami organizace a podle toho upravit vstupní informaci i řešení.

Možnosti výzkumné spolupráce v Policii ČR

Rudá, A., Šrámková, L.

Policie ČR

V našem příspěvku bude představena náplň práce policejního psychologa. Zaměříme se především na oblast psychodiagnostiky a budeme se zabývat aktuálními otázkami a problémy, které souvisí s kvalitou psychologického testování posuzovaných osob. V rámci příspěvku budou představeny možnosti výzkumné spolupráce v oblasti zkvalitňování psychodiagnostických metod. Příspěvek je zaměřen především pro účastníky z řad pregraduálních a postgraduálních studentů, kteří mají zájem spolupracovat na poli psychodiagnostiky v bezpečnostních sborech (např. ověřování psychodiagnostických metod).

Mravní dimenze problematiky sňatku u mladých dospělých

Pikhartová, A.

Zdravotně sociální fakulta JČU v ČB

Příspěvek vychází ze studia psychologie morálky a její metodologické tradice, zaměřuje se zejména na morálku péče Gilliganové. Hlavním zdrojem empirických dat je vedení rozhovoru nad dilematickou situací Svatba. Cílem výzkumu je jednak zprostředkovat vhled do tvorby úsudku respondentů v mladé dospělosti o mravně dilematické situaci týkající se sňatku a založení rodiny a jednak podkrýt mravní dimenzi sňatku. Kromě příspěvků k teoriím morálky se jedná o příspěvek k diskusi o přijímání a odmítání

sňatku současnými mladými dospělými a k diskusi o morálním rozměru sňatku. Dle mých zjištění (a za použití mnou zvolených metod) lze pozorovat rozdíl v uvažování sezdaných a nesezdaných respondentů. Morální dimenze sňatku spočívá v možnosti ublížení druhému v případě, že se partneři na sňatku neshodnou. Inspirace pro praxi může spočívat v etice péče a jejím konceptu vzájemné citlivosti, vnímavosti a sladování vzájemných potřeb.

Sňatek, dilema, mravní dimenze, mladá dospělost, morálka péče.

Negativní symptomy u schizofrenie aneb Jak zdání klame

Hosáková, K.

Katedra psychologie FF UP Olomouc

Poznatky o negativních symptomech u schizofrenie tradičně do značné míry vycházely z klinického obrazu této nemoci. Člověk se schizofrenií se může jevit oploštěle, jako by příliš neprožíval emoce, což vede pozorovatele k závěru, že je skutečně neprožívá. Obtížně si také vybavuje prožitky, které mu přinášejí potěšení, z čehož usuzujeme, že mu prožitky potěšení nepřinášejí. S novými výzkumy, které využívají zejména zobrazovací a psychofyziologické metody se ukazuje, že jde do značné míry o omyl a skutečnost je složitější, než se uvádí v učebnicích. V přednášce bude popsán současný stav poznatků o negativních symptomech, moderních metodách jejich měření, které tyto poznatky reflektují, a výsledky výzkumu u české populace hospitalizovaných osob se schizofrenií.

Klinická psychologie, schizofrenie, negativní symptomy.

Grantová podpora: IGA_FF_2015_022

Niekedy je viac viac: Efekt množstva informácií, spôsobu rozhodovania a kognitívneho štýlu

Čavojová, V.

Katedra pedagogickej a školskej psychológie, PF UKF

Hlavným cieľom práce bolo zistiť, či a ako vplýva množstvo informácií na rozhodovanie jednotlivca pri intuitívnom a pri deliberatívnom spôsobe výberu z možných alternatív.

Štúdiá overuje predpoklad teórie nevedomého myslenia (UTT), že intuitívne myslenie bude úspešnejšie pri komplexných problémoch a deliberatívne myslenie naopak pri jednoduchých problémoch a tiež interakciu s preferovanými kognitívnymi štýlmi (intuitívny vs. deliberatívny). Výskumu sa zúčastnilo 62 stredoškolákov vo veku 16-18 rokov ($M=16,77$; $SD=0,63$), ktorí boli rozdelení do podmienok intuitívneho vs. deliberatívneho rozhodovania a v rámci vnútro-subjektového dizajnu riešili úlohu s nízkym a vysokým počtom informácií (jednoduchá vs. komplexná voľba). Participanti riešili úlohu s prenájmom bytov v paradigme UTT a vyplňali dotazník preferencie intuície a deliberácie (PID). V protiklade s očakávaním UTT sa nenašiel žiaden dôkaz pre výhodu intuitívneho rozhodovania v komplexných úlohách. Naopak, zdá sa, že čím je úloha komplexnejšia a človek musí zobrať do úvahy viac informácií, tým je výhodnejšie dôkladnejšie si rozhodnutie premyslieť. Avšak najväčší prínos k debate o výhode intuitívneho verzus deliberatívneho rozhodovania je poukázanie na dôležitosť poznania aj osobných preferencií participantov.

Rozhodovanie, Informácia, Intuícia, Deliberácia, Teória nevedomého myslenia.

Grantová podpora: MŠ SR a SAV VEGA 1/0028/15 s názvom Výchova k racionalite: Kognitívne schopnosti, dispozície myslenia a výsledky v reálnom živote

Osobnostné vlastnosti dospelých v kontexte produkcie rizikového správania

Čerešník, M.

Katedra pedagogickej a školskej psychológie PF UKF v Nitre

Prednáška bude zameraná na identifikáciu osobnostných vlastností, ktoré sa môžu potenciálne podieľať na vyššej produkcii rizikového správania v období dospelosti. Súčasťou prednášky bude prezentácia diagnostických nástrojov použiteľných pri odhaľovaní rizikového správania v škole - v individuálnej poradenskej práci aj pri diagnostike školskej triedy.

Ověřování výzkumných možností diagnostiky a intervence orofaciální praxe a orální gnozie v oblasti symptomatických poruch řeči u dětí – význam pro interdisciplinární praxi

Vitásková, K., Tabachová, J., Málková, M., Hlavinková, A.

Příspěvek se zabývá analýzou výzkumných možností v oblasti diagnostiky a intervence symptomatických poruch řeči se zaměřením na oblast orofaciální praxe a orální gnozie, které do jisté míry determinují vývoj jak produkce, tak percepce řeči, tak primárních funkcí orofaciálního systému se sekundárním dopadem do oblasti např. žvýkání a polykání. Tímto způsobem ovlivňují i alimentární procesy (tedy celkové prospívání organismu) ale také vývoj komunikace jako celku (ve vazbě na gnozii, mimiku apod.). Zmíněny jsou interdisciplinární a vývojové přesahy do oblasti procesů učení. V příspěvku jsou prezentovány dílčí výstupy specifického výzkumu týmu odborníků složených ze speciálních pedagogů a logopedů, včetně studentů doktorských studijních programů, zaměřujících se na oblast diagnostiky a intervence narušené komunikační schopnosti a na problematiku fyziologie a patologie orofaciální oblasti. Využit byl jak kvalitativní přístup, tak metody testové. Zvláště je zmíněna problematika Möebiova syndromu, poruch autistického spektra a kombinovaných vad. Částečně je projekt také dáván do kontextu s řešením výzkumného projektu GAČR.

Diagnostika, narušená komunikační schopnost, logopedie, symptomatické poruchy řeči, orofaciální praxe

Grantová podpora: IGA_PdF_2015_024 2015/2016 Výzkum vybraných odchylek a poruch komunikační schopnosti se zaměřením na specifika logopedické a surdopedické diagnostiky a intervence Hlavní řešitel: doc. Vitásková, GAČR GA 14-31457S. 2014-2016. Pragmatická jazyková rovina u osob s poruchami autistického spektra. Hlavní řešitel: doc. Vitásková

Podoba představ o profesní budoucnosti gymnazistů

Lukášová, H.

Katedra psychologie, Pedagogická fakulta UK

Na konci třetího ročníku gymnázia je otázka budoucího profesního plánování natolik otevřená vnějšími událostmi (maturita, přijímačky na VŠ), že by podle očekávání společnosti jedinci měli své sny o povolání spojovat s realitou. Jakým způsobem o tomto plánování gymnazisté mluví, jaké jsou jejich představy o profesní budoucnosti, do jaké míry jsou rozhodnutí, nakolik jsou jejich představy konkrétní, nakolik je potřeba, aby konkrétní byly, zda hraje nějakou roli, že studují na soukromém gymnáziu v hlavním městě, a ještě další podobné otázky jsou zpracovány v závěrech disertačního projektu. Na základě kvalitativní analýzy rozhovorů s dvaatřiceti gymnazisty, jejichž vybrané části zde budou prezentovány, se otvírá nejdříve otázka důležitosti pojmenování toho, na co chtějí plánovanou profesí navázat, což bylo ve výzkumu nazváno zakořeněnostmi. Dále se pak vynořuje existence možných komplikací, které mohou nastat v jejich pojmenovávání. Zvláštní prostor je věnován tématu „rodina a její postoje ve vztahu k jednotlivým představám o profesní budoucnosti“. Výsledky jsou v první řadě diskutovány s více i méně rozšířenými teoriemi volby povolání, dále pak s vývojovými teoriemi vztahenými k tématu a v neposlední řadě s teoriemi o rodině a její důležitosti ve vztahu k profesnímu plánování.

Profesní plánování, adolescence, volba povolání.

Poradenská diagnostika v českých ŠPZ: teorie vs. praxe?

Chadimová, L.

Národní ústav pro vzdělávání

Cílem příspěvku je nastínit, s jakými obtížemi se potýkají poradenská zařízení v oblasti psychologické a speciálně pedagogické diagnostiky. O některých se mluví již dlouho a s oblibou - např. diagnostika mentálního postižení. Této oblasti je věnována velká odborná pozornost, která našemu pracovišti umožňuje poskytovat metodickou podporu poradenským pracovníkům, kteří diagnostiku vykonávají. Vývoj pokračuje dále a otázka, jak dnes vypadá diagnostický proces v této oblasti napříč republikou tedy rozhodně stojí za pozornost. Ráda bych upozornila i na další oblasti, v nichž narážíme na

nedostatek kvalitních diagnostických metod a nedostatek poznatků o daném problému v našem prostředí. Na oblasti, kterým by mohl vyšší zájem výzkumníků prospět a jejichž výzkum bychom z pozice metodického pracoviště poradenského systému v oblasti vzdělávání rádi podpořili.

Poradenská diagnostika, praxe.

Postoje ke smrti u českých a izraelských vysokoškolských studentů

Kolářová, M.

Katedra psychologie, Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

V našem výzkumu se zabýváme postoji ke smrti u českých a izraelských vysokoškolských studentů. Navazujeme na naše předchozí výzkumy realizované v České republice, které ukázaly na zásadní vliv náboženského přesvědčení na postoje ke smrti. Rozhodli jsme se proto pro výzkum v Izraeli, jehož náboženský a kulturní profil se od České republiky významně odlišuje. S ohledem na téma našeho výzkumu je významná skutečnost, že Izrael se pravidelně ocitá ve válečné situaci. Z tohoto důvodu je zde povinná vojenská služba pro muže i ženy, kterou je nutné absolvovat ještě před zahájením vysokoškolského studia. I v rámci základní vojenské služby se pak mnozí branci dostávají do bojových situací, při kterých jsou zvýšenou měrou konfrontováni se svou smrtelností. Náš výzkumný soubor zahrnoval 140 respondentů z Izraele (87 žen, 53 mužů) a 306 respondentů z České republiky (225 žen, 81 mužů). Při výzkumu jsme využili sebesposuzující metodu k měření postojů ke smrti Death Attitudes Profile-Revised (DAP-R), která zahrnuje celkem pět subškál, z nichž dvě se zaměřují na pozitivní aspekty smrti, dvě na negativní postoje ke smrti a poslední subškála měří neutrální akceptaci faktu smrti. Naše výsledky ukázaly významné rozdíly mezi českými a izraelskými vysokoškolskými na většině ze sledovaných škál. Zajímavé rozdíly jsme také našli mezi izraelskými studenty, kteří působili v armádě na bojové pozici a vysokoškolskými bez této zkušenosti. V příspěvku se zabýváme limity výzkumného designu a interpretacemi zjištěných výsledků.

Postoje, smrt, Česká republika, Izrael, Death Attitudes Profile-Revised.

Pozícia žiaka s ADHD v triednom kolektíve – prepojenie výskumu s praxou

Demkaninová, D.

Univerzita Komenského - Filozofická fakulta - Katedra psychologie

Porucha pozornosti s hyperaktivitou – ADHD -patrí medzi najčastejšie diagnostikované poruchy v detskom veku. Napriek tomu, že primárne symptómy tejto poruchy nereflektujú problémy v interpersonálnom živote, mnoho detí, ktoré majú diagnostikovanú túto poruchu zažíva sociálne odmietanie a môže mať narušené vzťahy s rovesníkmi. V príspevku sa zameriavame na problematiku detí s ADHD v školskom prostredí. Bližšie sa venujeme tomu, ako ich vnímajú ich spolužiaci a akú pozíciu zastávajú žiaci s ADHD v triednom kolektíve. V prieskume sa nám ukázalo, že žiaci s touto poruchou, boli častejšie na okrajových pozíciách v rámci triedneho kolektívu a spolužiaci im pripisovali skôr negatívne vlastnosti. Načrtne význam a možnosti prepojenia výskumu v tejto oblasti a praxou - spoluprácou so školskými psychológmi, ako aj niektoré možnosti pôsobenia v školského psychológa v tejto oblasti.

ADHD, žiak, sociometria, škola, školský psychológ.

Praktické problémy při tvorbě kvalitní psychodiagnostiky a požadavky trhu

Sedloň, T.

T&CC online s.r.o., Rohan Business Center, Rohanské nábřeží 671/15a, 186 00, Praha 8

Příspěvek je zaměřený na pohled z praxe, jaké aktuální problémy a překážky pro kvalitní psychodiagnostiku vytváří současné české prostředí a zároveň trh. Zároveň krátce shrnuje, co české i zahraniční firmy na českém trhu po diagnostice nejvíce poptávají, jaké je chápání psychodiagnostiky z hlediska pracovníků, kteří ji v rámci firem využívají, s čím lze pracovat a na co si dávat pozor. Příspěvek je zaměřen co nejvíce na praxi a na aktuální informace z trhu.

Prediktory kvality života

Žilková, I., Kravcová, M., Hruščová, E., Adamkovič, M.

Inštitút psychológie, Filozofická fakulta, Prešovská univerzita v Prešove

Predkladaný príspevok pojednáva o kvalite života (respektíve jej oblasti) a jej prediktorech. Cieľom štúdie bolo overiť vzťah medzi kvalitou života a premennými: sebaúcta, spiritualita, kariérna úspešnosť, optimizmus, depresia a atribučný štýl; a zároveň objasniť, do akej miery uvedené premenné predikujú kvalitu života (a jej oblasti). Na sledovanie vybraných premenných bola zostavená testová batéria tvorená niekoľkými štandardizovanými nástrojmi: Dotazník Subjektívne hodnotenej kvality života, Rosenbergova škála sebahodnotenia, Škála dispozičného optimizmu, ESI – Expression of Spirituality Inventory, Škála kariérnej spokojnosti, Beckov inventár depresie, Dotazník osobnej príčinnej orientácie. Výskumný súbor tvorilo 102 študentov vo veku $M = 20.89$, $SD = 1.46$. Získané údaje boli spracované v štatistickom programe SPSS 21.0, pomocou výpočtu regresnej analýzy a korelačných koeficientov. Štatistická analýza údajov potvrdila existenciu štatisticky významných vzťahov medzi niektorými sledovanými premennými a kvalitou života. Výsledky výpočtov sú ďalej analyzované a možné vysvetlenia sú ponúknuté v diskusii.

Kvalita života, sebaúcta, spiritualita, optimizmus, depresia.

Projekt NEDÁME SE

Mazalová, R.

Katedra psychológie, FF UP Olomouc

Projekt NEDÁME SE je interaktívny vzdelávací program pro seniory, který je zábavnou divadelní formou učí říct NE. NE prodejcům, NE podvodníkům a NE předváděcím akcím. Díky programu se senioři naučí odhalit podvodné jednání, osvojí si techniky odmítnutí a ušetří tak nejen peníze ale mnohdy i zdraví a život. Dnešní generace seniorů byla v období svého produktivního věku daleko více chráněna proti marketingovým trikům. Neexistence svobodného podnikání do značné míry zamezovala rozvoji nekvalitních praktik v obchodování, které jsou používány v dnešní době. Malé zkušenosti ve spojení s okolnostmi stáří jsou živnou půdou pro opakované trestní činy páchané na seniorech, jako jsou zejména krádež, podvod, porušování domovní svobody, loupež.

Senioři se často stávají snadnou obětí z důvodu důvěřivosti, bezbrannosti, svou snahou pomoci druhým. Vzhledem ke zhoršeným kognitivním schopnostem cílové skupiny policie špatně získává důkazní prostředky a tím je i výrazně snižena možnost dopadení pachatele. Nízké riziko dopadení pachatele vede samozřejmě k dalšímu páchání trestné činnosti. Jedinou možností jak preventivně působit, je efektivně informovat cílovou skupinu o rizicích a jak jim předcházet.

Senioři, předváděcí akce, šmejdi, psychodrama.

Grantová podpora: Ministerstvo vnitra

Příbuzenská pěstounská péče vykonávaná prarodiči

Mošťková, Š.

Katedra psychologie, FF UP Olomouc

Príspevek se zaměřuje na příbuzenskou pěstounskou péči vykonávanou prarodiči, kteří přebírají výchovnou a pečovatelskou roli ve vztahu ke svým vnoučatům místo rodičů dětí. To je spojeno se zvýšenými nároky na tyto prarodiče, s prožíváním nejistoty, strachu ohledně budoucnosti vnoučat či vtírajícího se pocitu viny za selhání při výchově vlastních dětí. Formou přehledové studie jsou zpracována a prezentována nejdůležitější výzkumná zjištění tuzemských i zahraničních výzkumníků zabývajících se touto problematikou. Důraz je kladen zejména na tato témata: nejčastější příčiny umístování dětí do pěstounské péče prarodičů, pozitiva a negativa vyplývající z péče o vnoučata, klady a zápory na straně vnoučat, těžkosti, které s sebou pěstounská péče přináší, konflikt dvojí role, změna životního stylu prarodičů či specifika role prarodiče pěstouna oproti tradiční prarodičovské roli. Další část příspěvku je věnována čerstvě zahájenému výzkumu v rámci disertační práce. Byli osloveni muži a ženy, dědečkové a babičky, kteří mají v příbuzenské pěstounské péči jedno nebo více svých biologických vnoučat. Očekávaná velikost výzkumného souboru je přibližně 30 participantů s ohledem na dosažení teoretické saturace. Jedná se o smíšený typ výzkumu s těžištěm v kvalitativní metodologii. Stěžejní metodou získávání dat je hloubkové polostrukturované interview doplněné o metodu SEIQoL a dotazníky F-COPES a FHI. Na závěr bude prezentována kazuistika rodiny, ve které jsou děti v pěstounské péči svých prarodičů.

Příbuzenská pěstounská péče, prarodiče, vnoučata, mezigenerační vztahy.

Grantová podpora: IGA_FF_2015_022

Psychofyzilogické souvislosti temperamentu

Procházka, R.

Katedra psychologie, FF UP Olomouc

V oblasti současného aktuálního poznání v oblasti psychofyzilogie a psychosomatické medicíny, představuje problematika vztahu temperamentu a vlastních reakcí na stres měřených na úrovni biologických signálů významně diskutovanou a zkoumanou oblast. V našem příspěvku se zaměříme na výsledky našeho výzkumu sledující existenci vztahů mezi dotazníky TCI-r a DOPEN k projevům srdeční činnosti a elektrodermální aktivity v průběhu stresových mentálních úloh. Výsledky našeho výzkumu jsou spíše inkonzistentní a jsou v souladu s mnohými studiemi provedenými v této oblasti. Tyto výsledky budeme diskutovat a zaměříme se na možné další směry v oblasti zkoumání temperamentu z hlediska psychofyzilogických souvislostí.

Grantová podpora: Realizace výzkumu byla umožněna díky finanční podpoře Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci v roce 2014 z Fondu pro podporu vědecké činnosti. Číslo: 452100711

Psychologická práce s hudebníky

Pollaková, B.¹, Dolejš, M.²

¹ Následná péče Jihlava

²Katedra psychologie, FF UP Olomouc

V hudební praxi se často setkáváme s tím, že osobnost hudebníka do značné míry ovlivňuje jeho hru a stejně tak osobní vývoj - v celé své komplexní rovině - ovlivňuje celkový hudební vývoj. V lepším případě může být tento fakt pro hudebníka určitou oporou, v horším případě však také výraznou komplikací. V takových případech se potom nabízí určitá psychologická podpora. Cílem příspěvku je tedy stručně představení výsledků studie, zaměřené na toto téma. Nejprve jsme uskutečnili orientační výzkum v podobě polostrukturovaných interview se sedmi pedagogy z několika konzervatoří v ČR. Poté jsme provedli podrobnou analýzu hudebního vývoje dvou houslistek, studentek konzervatoře, v kontextu jejich osobního vývoje. Pro tento účel jsme využili formu dvojité případové studie se současným využitím rozmanitých výzkumných a psychodiagnostických metod. Na základě výzkumu se potvrdila úzká provázanost mezi osobním a

hudebním vývojem s praktickým přesahem směrem k využití tohoto zjištění v praxi. Identifikovali jsme faktory důležité pro hudební vývoj a navrhli jsme praktická doporučení, která lze využít při psychologické práci s hudebníky.

Osobnost hudebníka, hra na hudební nástroj, osobní vývoj, hudební vývoj, psychologická práce s hudebníky.

Grantová podpora: Grantová soutěž Katedry psychologie FF UP Olomouc

Psychologická vzdálenost a postoje u žáků základních škol

Kundrát, J.

Katedra psychologie, FF UP Olomouc

Psychologická vzdálenost je konstrukt z oblasti sociální psychologie. Podle teorie konstrukční úrovně (construal level theory) psychologická vzdálenost ovlivňuje, zda přemýšlíme nad pojmy spíše abstraktně nebo konkrétně. Na základě výsledků studií zkoumajících psychologickou vzdálenost a reflektovanou afektivitu směrem k různým pojmům předpokládáme vztah mezi psychologickou vzdáleností a utvářením postojů. Pro ověření tohoto vztahu je vyvíjen nástroj určený k zjišťování psychologické vzdálenosti u pojmů souvisejících se školní docházkou. Probandy jsou žáci druhých stupňů základních škol. Autor bude v příspěvku prezentovat grafickou testovou metodu, metodologické aspekty a její teoretická východiska. Předpokládané uplatnění metody je v oblasti školní, pedagogické psychologie a jako rychlý nástroj pro zjišťování postojů žáků ke školním předmětům.

Psychologická vzdálenost, postoje, construal level theory.

Psychometrické vlastnosti metody Child Behavior Checklist u klinického souboru

Urbánek, T., Čermák, I., Štěpánek, P., Schmidtová, J.

Psychologický ústav AV ČR, v.v.i.

Příspěvek je věnován analýze validity a reliability dotazníku Child Behavior Checklist autora Thomase M. Achenbacha. Jde o metodu zjišťující jedenáct subškál, syndromů převážně patologického chování a prožívání dětí a mladistvých. Data byla získána od 132 dívek, psychiatrických pacientek ve věku 12-18 let, z nichž mnohé byly vystaveny domácímu násilí a zneužívání. Byla provedena analýza vnitřní konsistence jednotlivých škál, faktorové analýzy a analýzy dokládající empirickou validitu jednotlivých subškál.

Child Behavior Checklist, psychometrické charakteristiky, trauma.

Grantová podpora: Grant GA ČR

Psychosociální aspekty terciárního vzdělávání u osob se sluchovým postižením

Švecová, V.

Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Ústav speciálněpedagogických studií

Příspěvek s názvem „Psychosociální aspekty terciárního vzdělávání u osob se sluchovým postižením“ představí výsledky výzkumného šetření, které si klade za cíl zjistit, jaké psychosociální aspekty se podílejí na průběhu studia studentů se sluchovým postižením. Konkrétně se jedná o zátěžové faktory, které jsou spojené s průběhem studia, o pocity, se kterými je studium na vysoké škole spojeno, nebo o problémy, které se mohou objevovat během studia ze strany vyučujících. Rovněž se výzkumné šetření zaměřuje na to, jak rodinné zázemí ovlivňuje úspěšnost studia na vysoké škole, nebo zdali se student cítí být integrován mezi slyšící vrstevníky. Cílovou skupinou jsou studenti vysoké školy, nebo její absolventi, kteří mají sluchové postižení. Jako výzkumná metoda bude použit polostrukturovaný rozhovor.

Psychosociální aspekty; sluchové postižení; terciární vzdělávání.

Resilience u adolescentů v nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež

Štefková, I.¹, Dolejš, M.²

¹Katedra pedagogiky FF UK, NEPOSEDA,

²Katedra psychologie, FF UP Olomouc

Hlavním výzkumným cílem bylo vymezit klíčové osobnostní charakteristiky resilience u dospívajících klientů v nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež a provázat je s vhodnými intervencemi. Využili jsme vlastní překlad dotazníku Škály resilience pro děti a adolescenty (Prince-Embury, 2007). Dalším cílem bylo ukázat, jak lze na základě práce s administrací dotazníku rozvíjet resilienci. Uskutečnili jsme první výzkum resilience v nízkoprahových zařízeních

pro děti a mládež, který využíval rovněž kvantitativní metodologii a zaměřoval se přímo na výpovědi klientů. Výzkumný soubor po vyčištění dat tvořilo 451 respondentů z 39 nízkoprahových zařízení pro děti a mládež. Výzkumný soubor pro případové studie tvořilo 5 klientů. Většina klientů nízkoprahových zařízení pro děti a mládež skórovala v případě škály zvládnání a uspokojivých vztahů níže a v případě emoční reaktivity výše než americký populační průměr. Toto rozložení v naměřených hodnotách odpovídalo nespécifické skupině, která byla v americké standardizační skupině v péči odborníků na psychické zdraví. Hlavní přínos používané dotazníkové metody vnímáme především v oblasti individuální práce s klienty. Škály resilience pro děti a adolescenty umožňují identifikovat jednotlivé protektivní a rizikové faktory na mikroúrovni jedince. Většina pracovníků v nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež přitom umí efektivně vyhodnotit protektivní a rizikové faktory na mezoúrovni a makroúrovni. Propojení všech těchto ekosystémových úrovní, umožní realizovat velmi efektivní intervence.

Resilience, adolescence, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež.

Grantová podpora: studentský grant FF UP

Sociální konstrukce rurality české vesnice

Závorská, V.

CARITAS – Vyšší odborná škola sociální Olomouc

V příspěvku představím výsledky kvalitativní studie rurality české vesnice. Studie vznikla v rámci doktorského studijního programu. Jejím základním východiskem je chápání venkova jako mnohosti sociálních prostorů (např. Keith Halfacree 2006, 2007, John McDonagh 1998, Andy Pratt 1996). Rozmanitost venkova lze zkoumat zaměřením na každodennost, ve své studii se na každodennost zaměřuji prostřednictvím dramaturgického přístupu Ervinga Goffmana a konceptu „performing rurality“ Tima Edensora (2006). Venkov tak interpretuji jako různorodá představení aktérů odehrávající se na různých rurálních jevištích. V příspěvku uvedu závěry studie, jejímž hlavním záměrem bylo zjistit, jakými procesy sociální konstrukce utvářejí ruralitu české vesnice její aktéři, specificky pak, jak ruralitě její aktéři rozumějí, jaké představy s rurálním konstruují, ale také jakým způsobem v rurálním prostředí jednají. Studie je součástí odborné diskuse o rozmanitosti venkovského prostoru.

Ruralita, sociální konstrukce, česká vesnice.

Sociálne vplyvy na individuálne rozhodovanie: príklad vakcinácie

Masaryk, R.

Ústav experimentálnej psychológie, Centrum spoločenských a psychologických vied Slovenskej akadémie vied v Bratislave

Štúdie v oblasti usudzovania a rozhodovania (Judgement And Decision Making, JDM) často skúmajú rozhodovanie mimo sociálneho kontextu, napriek tomu, že v prirodzených podmienkach prebieha značná časť rozhodovania v skupinách a s ohľadom na širší sociálny kontext. Už klasické štúdie sociálnej psychológie ukázali, že nielen pri skupinovom, ale aj pri individuálnom rozhodovaní nás ovplyvňujú ostatní. V príspevku sa budeme venovať niektorým faktorom sociálneho vplyvu, so špecifickým dôrazom na nás výskum rozhodovania v oblasti vakcinácie detí. Túto tému sme skúmali metódou fókusových skupín (8 skupín, N=76), v ktorých sme sa zamerali hlavne na proces rozhodovania a čo všetko vstupuje do hry u rodičov a budúcich rodičov pri rozhodovaní.

Výsledky naznačují významný vplyv komunikácie lekárov a zásadný vplyv sociálnych sietí, ale aj značný význam diskurzu odmietania umelých intervencií a nedôvery voči farmaceutickému odvetviu. Konceptu vakcinácie navyše rodičia často nerozumejú, keďže je pomerne kontraintuitívny. Všetky tieto faktory často vedú k odmietaniu vakcinácie.

Sociálny vplyv, rozhodovanie a usudzovanie, vakcinácia, fókusové skupiny.

Grantová podpora: VEGA 2/0154/13

Spánková obrna - horor ve Vaší posteli

Lišková, M., Janečková, D., Bušková, J.

Národní ústav duševního zdraví

Cílem studie bylo zmapování výskytu a prediktivních faktorů spánkové obrny u studentů českých vysokých škol. Spánková obrna se řadí mezi REM parasomnie a je definována jako nemožnost volního pohybu při usínání nebo při probouzení se ze spánku. Průzkumu se zúčastnilo 606 studentů českých vysokých škol, kteří zažili alespoň jednu epizodu spánkové obrny. Tito účastníci vyplnili pomocí internetového dotazování dotazníky zaměřené na deskripci spánku a epizod spánkové obrny (frekvenci, trvání,...), dále baterii dotazníků zahrnující Dotazník hranic osobnosti (BQ18), Dotazník absorpce (MODTAS), Škálu disociativních zkušeností – zkrácenou verzi (DES-T), Beckovu sebesposuzující škálu depresivity pro dospělé (BDI-II) a Dotazník na měření úzkosti a úzkostlivosti (STAI). Výsledky ukázaly jako nejvýznamnější prediktivní faktor četnosti výskytu spánkové obrny přítomnost nočních můr ve spánku (OR=1,6). Nejvýznamnějším prediktivním faktorem intenzity strachu při spánkové obrně je přítomnost snů ve spánku (OR=3,9). Dále jsme zjistili, že spánkovou obrnou trpí častěji ženy ($p=0,05$), a že jedinci dosahující vyššího skóre v dotazníku BQ 18 vykazují vyšší frekvenci epizod spánkové obrny, které hodnotí jako příjemné ($p=0,001$). Spánková obrna doprovázená halucinacemi se vyskytovala s větší pravděpodobností mezi jedinci, kteří skórovali vyššími hodnotami v dotazníku MODTAS ($p=0,05$). Tato práce slouží jako pilotní studie pro navazující výzkumy, které budou zahrnovat i využití zobrazovacích metod.

Spánková obrna, výskyt, prediktivní faktory, studenti vysokých škol.

Grantová podpora: 1Tato publikace vznikla v rámci projektu „Národní ústav duševního zdraví (NUDZ)“, registrační číslo CZ.1.05/2.1.00/03.0078, financovaného z Evropského fondu regionálního rozvoje.2Tato publikace vznikla v rámci projektu „PRVOUK P34“.

Spolupráca školského psychológa a školského sociálneho pracovníka

Šimonová, V.

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva, Katedra sociálnej práce a sociálnych vied

V niektorých krajinách patria medzi nepedagogických pracovníkov školy nielen školskí psychológovia ale aj školskí sociálni pracovníci. Komunikujú s rodičmi a ponúkajú zdroje pomoci rodinám, ktoré zažívajú ťažkosti. Spolupracujú s miestnymi štátnymi aj neštátnymi subjektmi, udržiavajú kontakty s ďalšími externými odborníkmi, odbremeňujú učiteľov a vedenie škôl. Bez nich sú školy v nevýhode. Je však potrebné porozumieť tomu ako spoločne títo dvaja profesionáli v jednej škole fungujú, dopĺňajú sa, spolupracujú, ako sú rozdelené ich kompetencie, práva aj povinnosti. Zámerom príspevku je poukázať na to, že školský sociálny pracovník nemá byť súperom alebo náhradou školského psychológa, práve naopak, obaja odborníci poskytujú tak pedagogickým pracovníkom, ako aj žiakom a ich rodinám profesionálne služby vo vzájomnom súznení. Cieľom príspevku je skúmať vzťah medzi školským sociálnym pracovníkom a školským psychológom so zameraním sa na ich činnosť v rámci primárnej prevencie.

Ako metóda skúmania bola zvolená obsahová analýza textov. Vybrané texty definujú, podmieňujú a ovplyvňujú úlohy a kompetencie týchto dvoch odborníkov, ktorí môžu pracovať na jednej škole vo vybraných krajinách.

Školský psycholog, školský sociálny pracovník, školské prostredie, rodinné prostredie, sociálno-patologické javy.

Srovnání vybraných osobnostních a skriningových dotazníků využitelných v prevenci rizikového chování – zkušenosti z výzkumné praxe

Charvát, M.

Katedra psychologie, FF UP Olomouc

Obsahem příspěvku je srovnání vybraných osobnostních a skriningových dotazníků určených pro děti a mládež. Konkrétně půjde o české verze těchto metod: HSPQ - Osobnostní dotazník pro mládež, SURPS - Škála osobnostních rysů představující riziko z hlediska užívání návykových látek a POSIT - Skriningový dotazník pro dospívající zaměřený na problémové oblasti. Srovnávají budou nejen vybrané psychometrické ukazatele ale také jiné důležité vlastnosti vybraných metod. Autor se pokusí podělit o své zkušenosti s použitím těchto metod v aplikovaném výzkumu prevence rizikového chování adolescentů. Dlouhodobým záměrem autora je hledání optimálního (tj. dostatečně citlivého, úsporného a přesného) nástroje využitelného ve školství k zachycení rizikových predispozic či faktorů zvyšujících pravděpodobnost zapojení adolescenta do některé z forem rizikového chování.

Primární prevence, rizikové chování, POSIT, HSPQ, SURPS.

Škála motivácie voľby učiteľského povolania SMVUP II

Tomšík, R.

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre

Motivácia pri voľbe výkonu učiteľského povolania je veľmi dôležitým predmetom skúmania v pedagogike, ako aj príbuzných vedách. Motivácia, konkrétne jej typ, ovplyvňuje rad iných faktorov výkonu povolania budúceho pedagogického zamestnanca. Vzhľadom na to, že na našom území absentuje validný nástroj na skúmanie typov motivácie voľby učiteľského povolania pre budúcich učiteľov, inšpirovaní empirickými poznatkami bola nami skonštruovaná „Škála motivácie voľby učiteľského povolania“ SMVUP (reedícia: SMVUP I). Našou snahou je tento nástroj zdokonaľovať tak, aby jeho vnútorná reliabilita bola vysoká a stabilná. Reliabilitu nástroja sme overili na vzorke študentov regionálneho školstva a výsledkom je pevná štruktúra SMVUP modelu, pozostávajúca z ôsmich subškál, ktorá nám umožňuje efektívne zisťovať typy

motivácie výberu učiteľského povolania.

Učiteľ, typ motivácie, voľba povolania, učiteľská profesia, pedeutológia.

Špecifiká rizikového správania dospievajúcich vo veku 10 až 15 rokov ohrozených sociálnou exklúziou

Čerešník, M.

Katedra pedagogickej a školskej psychológie, Pedagogická fakulta Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre

V príspevku prezentujeme výsledky komparačnej analýzy rizikového správania dospievajúcich, u ktorých predpokladáme relatívne nízke riziko problémového správania a tých, ktorí sú ohrození sociálnou exklúziou. Vychádzame z predpokladu, že nedostatočná saturácia potrieb dospievajúcich žijúcich v podmienkach sociálnej exklúzie je rizikovým faktorom, ktorý môže viesť k vyššej produkcii problémového správania. V analýze sa okrem kvantifikácie rozdielov zameriavame aj na ich špecifikáciu, tzn. snažíme sa odpovedať na otázku, v ktorých prejavoch problémového správania sú dospievajúci žijúci v podmienkach sociálnej exklúzie rizikovejší ako intaktná populácia. Ako výskumný nástroj sme použili dotazník VRSA (Výskyt rizikového správania adolescentov), ktorý je slovenskou modifikáciou pôvodného českého dotazníka VRCHA (Výskyt rizikového chování u adolescentů), ktorý vznikol v autorstve Dolejš, Skopal (2013). Výskumnú vzorku predstavuje 132 dospievajúcich z podmienok sociálnej exklúzie a 1573 dospievajúcich z prostredia bez takéhoto znevýhodnenia. Výsledky analýzy poukazujú na to, že sociálne exkludovaní dospievajúci sú skutočne rizikovejšou populáciou, avšak nie vo všetkých sledovaných prejavoch rizikového správania.

Sociálna exklúzia, rizikového správania, dospievajúci.

Štruktúra motivácie IT zamestnancov vybranej spoločnosti v jej troch medzinárodných pobočkách (prípadová štúdia)

Budzáková, M.

Univerzita Komenského v Bratislave, Fakulta sociálnych a ekonomických vied

Dizertačná práca sa venuje skúmaniu motivácie IT zamestnancov nadnárodnej spoločnosti v jej troch pobočkách: Slovensko, Česká republika a India. V úvodnej časti sa uvažujeme nad významom práce, a zaoberáme pracovnou motiváciou, najmä Herzbergovou motivačnou teóriou. Nadnárodné korporátne spoločnosti presunuli vďaka globalizácii a digitalizácii svoje pobočky do rozvíjajúcich sa trhov – v práci sa venujeme kontextu globálneho trhu práce. Kultúrne odlišnosti medzinárodnej pracovnej sily načrtávame cez Hofstedeho dimenzie. Štruktúru motivácie IT zamestnancov skúmame pomocou dotazníka Motivácie k výkonu (LMI) a Kollárikovho dotazníka motivačnej orientácie. V práci analyzujeme podobnosti a rozdielnosti motivácie k výkonu a motivačnej orientácie zamestnancov v skúmaných krajinách, hlavné zdroje pracovnej motivácie IT zamestnancov v jednotlivých krajinách a vzťahy medzi motiváciou k výkonu a motivačnou orientáciou. Výsledky výskumu bude nadnárodná spoločnosť aplikovať pri tvorbe motivačných stratégií v jednotlivých krajinách.

Štruktúra motivácie, IT zamestnanci, globálny trh práce.

Tacitní znalosti začínajících vyučujících. Mezi hledáním svatého grálu a objevováním kola

Mareš, J., Lukas, J.

Katedra psychologie, Pedagogická fakulta MU

Diskusní příspěvek se zaměřuje na aktuální a populární téma tacitních znalostí začínajících vyučujících. Tacitní znalosti (Šíp, Švec, 2013) ve spojení s tématem výuky představují konceptualizaci vycházející z původního Polanyiho konceptu (1958). Tato koncepce je lákavou možností uchopit osobní, verbálně neuchopitelnou, procedurálně zaměřenou a obtížně sdělitelnou zkušenost (knowledge) a odlišuje ji od znalosti explicitní, která je též osobní a vztahovaná k vnějšmu prostředí, ale je sdělitelná. Příspěvek se zamýšlí nad výhodami a nevýhodami této konceptualizace a snaží se nabídnout

i další možnosti konceptualizace (rané) profesní zkušenosti vycházející z poznatků a konstruktů kognitivní psychologie s cílem posílit profesní (sebe)reflexi začínajících vyučujících.

Tacitní znalosti, výuka, psychologická gramotnost.

Terapeutické skupiny ve Středisku výchovné péče

Mazák, J.

Středisko výchovné péče Svitavska Alfa

Autor bude srovnávat dva druhy terapeutických skupin vedených ve Středisku výchovné péče (SVP) Svitavska Alfa. Jedna skupina je klasická 1,5 hodiny trvající skupina pro rezidenty, resp. stacionární děti SVP. Druhá, s názvem Cesta, vyplynula z projektu města pro delikventy do 15 let věku podle paragrafu 93 odstavec 1d (podle zákona o soudnictví ve věcech mládeže; č. 218/2003 Sb.). Tato zahrnuje i pracovní, zážitkové a edukativně-formativní aktivity. V příspěvku autor srovná tyto dvě odlišné skupiny s vyzdvihne benefity, které přináší pro děti s poruchami chování, děti sociálně znevýhodněné, aj.

Terapeutické skupiny, porucha chování, zážitková pedagogika.

Tranzitorní momenty v životě dítěte - z praxe k teorii a zpět

Hoskocová, S.

Katedra psychologie, FF UK

V návaznosti na dlouhodobě sledované téma vývoje psychické odolnosti jsme se v rámci čtyřletého projektu zaměřili na sledování dětí v přechodových momentech jeho života, které v našem kulturním okruhu představují přechody mezi jednotlivými stupni vzdělávání. Školská praxe vedla v posledních letech k zavádění adaptačních programů v reakci na vnímanou potřebu moderovat přechod dítěte z jednoho typu vzdělávání do druhého. V našem výzkumu sledujeme, zda jsou naše představy o proměnách během přechodu oprávněné, jaká jsou očekávání dětí vzhledem ke změnám a jak se do prožívání změn promítají některé osobnostní charakteristiky. V závěru bych ráda vnesla

do diskuse možnosti zavádění poznatků základního výzkumu do školské praxe. Uvedu některé konkrétní příklady úspěšných i neúspěšných pokusů o implementaci do praxe z dřívějších výzkumů. Bude popsána cesta „shora“ i „zdola“.

Variabilita srdečního rytmu (HRV) pri psychosociálnom strese

Rajčáni, J.

Katedra Psychológie, Filozofická fakulta UK

Variabilita srdečního rytmu (HRV) je jedným z často používaných biomarkerov aktívacie autonómneho nervového systému. V prezentovanom psychofyziologickom výskume, sledujeme HRV v stresovej situácii u vysoko úzkostlivých osôb a osôb s alergickým ochorením. V oboch skupinách, na základe aktuálneho výskumu dochádza k dysregulácii stresovej reakcie na neuroendokrinnnej úrovni, čo sa môže prejavíť aj v kardiovaskulárnej oblasti, reprezentovanej srdečnou frekvenciou (HR) a variabilitou srdečního rytmu (HRV). Situáciu akútneho stresu sme vytvorili pomocou PSST (psychosociálny stresový test), ktorý simuluje verejné vystúpenie pred komisiou v spojení s vedomostnými a aritmetickými úlohami. V štúdiu s 29 probandami, porovnáваме časové (time-domain) a frekvenčné (frequency-domain) aspekty HRV počas relaxu a PSST, na základe miery úzkostlivosti meranej STAI, a výskytu alergického ochorenia. Z porovnávaných HRV dát tiež počítame s pomerovými hodnotami stres/relax, ktoré môžu bližšie odzrkadľovať pozorované zmeny. V závere prezentujeme hlavné zistenia a implikácie pre ďalší výskum.

Stres, psychosociálny stresový test, variabilita srdečního rytmu, úzkostlivosť, alergia.

Grantová podpora: Táto štúdia bola podporovaná projektom Vega č. 1/1110/12 a Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy č. APVV-0496-12

Vidíme neviditeľné aneb divadlo hrá šikanu

Bednárová, L.

Univerzita Palackého v Olomouci, Ústav speciálně pedagogických studií

Autorka sa v príspevku orientuje na významný fenomén šikany, ktorý v narastajúcej miere panuje na školách. Vychádza z doposiaľ realizovaných výskumných šetrení

a teórie, ktorá je v praxi bezpodmienečne dôležitá, pretože prax nám hovorí AKO? a teória PREČO? Šikana je viditeľná hlavne pre tých, ktorí sa na nej zúčastňujú, no pre ostatných zostáva skrytá. Divadlo utlačovaných tento problém nielen odкрýva a hovorí o ňom, ale v jednotlivých scénach odohráva skutočný príbeh jednotlivca, ktorý sa stal obeťou šikany.

Divadlo utlačovaných, šikana, deti a mládež.

Výběr z uchazečů o studium psychologie – praxe a její výzkum na FF UP

Viktorová, L.

Katedra psychologie, FF UP Olomouc

„Proč chcete studovat psychologii?“ Navzdory možným představám uchazečů není odpověď na tuto otázku jediným, rozhodujícím kritériem při výběru budoucích bakalářských studentů oboru Psychologie. Příspěvek nabízí nahlédnutí „pod pokličku“ přijímacího procesu na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci z hlediska možnosti jeho zkvalitňování – hledání kritérií akademického úspěchu a způsobů jejich ověřování u tisícovky zájemců každý rok. Představeny budou průběžné výsledky šetření na datech od současných studentů a nástrahy i přednosti, s nimiž se lze setkat při „výzkumu vlastní (přijímací) praxe“.

Přijímací řízení na VŠ, akademický úspěch, prediktivní validita, studium psychologie.

Vybrané biologické markery u Rosenzweigova obrázkově frustračního testu PFT (C-W) – pilotní studie

Krám, T.

Katedra psychologie, FF UP Olomouc

Rosenzweigův obrázkově frustrační test ve své nově standardizované verzi PFT (C-W) přináší vhodně obnovený semiprojektivní testový materiál. Jednou z původních schopností metody bylo sledování odlišných behaviorálních komponent agresivity. V současnosti je těžiště využití PFT (C-W) v oblasti osobnosti, seberegulace, interpersonálních a intrapersonálních charakteristik jedince. Cílem pilotní studie bylo ověřit souvislost

vybraných biologických markerů (např. hladiny testosteronu) a frustrační teorie agrese na pozadí PFT (C-W). Zkoumaný vzorek tvořila experimentální (N = 30) a kontrolní skupina (N = 30). Testová baterie obsahovala PFT (C-W), nově vyvinutou verzi PFT (C-W-F) bez projektivního potenciálu, dále dotazník agresivity Busse a Durkeevé (BDI), dotazník úzkosti a úzkostlivosti (STAXI) a dotazník interpersonální diagnózy (ICL). Statisticky jsme analyzovali dynamiku slinného testosteronu pomocí 4 odběrů v 30 minutových intervalech. Podrobná analýza je součástí předkládaného příspěvku.

PFT, testosteron, psychodiagnostika, agrese, frustrace.

Grantová podpora: Psychologický výzkum ve vybraných společensky potřebných oblastech (IGA_FF_2015_022)

Výzkum CPACT a možnosti počítačnické psycholingvistické analýzy textu

Kučera, D.

Oddělení psychologie, Katedra pedagogiky a psychologie, Pedagogická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Příspěvek se věnuje představení výzkumu CPACT (Computational Psycholinguistic Analysis of Czech Text), zaměřeného na využití počítačnické lingvistické analýzy českého textu při psychologické diagnostice komunikující osoby. Výzkum bude probíhat v letech 2016–2018 pod koordinací Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích na celkem čtyřech akademických pracovištích, za finanční podpory GA ČR (16-19087S). Příspěvek představuje design výzkumu, který je založený na spojení dvou základních technik - (1) automatizovaného systému lingvistické disambiguace a pozičního tagování, poskytujícího podrobná data o formálně lexikální podobě textu (např. jeho morfologii a syntaxi), a (2) kvantitativního psychodiagnostického testování, umožňujícího popsat osobnostní a interpersonální charakteristiky jedince. Projekt by jejich spojením mohl odpovědět na otázku, jakým způsobem komunikují lidé s určitými psychologickými vlastnostmi a lidé preferující určitou strategii jednání (např. dominantní, agresivní či afiliativní). Závěry výzkumu by mohly nalézt uplatnění v celé řadě oblastí; např. v oblasti psychologie, sociologie, politologie, lingvistiky, personalistiky, příp. by mohly vést k vývoji systému automatizovaného vyhodnocování pravděpodobnosti výskytu určitého typu osobnosti, pouze pomocí počítačové analýzy textu, bez ohledu na věcný obsah textu.

Psycholingvistika, komputační, diagnostika, analýza.

Grantová podpora: GA ČR 16-19087S

Výzkum zátěžových a podpůrných faktorů při práci Policie ČR s menšinami

Vymětal, Š.

Policie ČR

V souvislosti se vzdělávacím projektem EU: Efektivní rozvoj a posilování kompetencí lidských zdrojů, reg. č. CZ.1.04/4.1.00/A3.00005 (ESF, operační program lidské zdroje a zaměstnanost) realizoval odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality MV ČR výzkum zátěže a podpůrných faktorů při práci policistů s menšinami. Jedná se o smíšený výzkum, který se zaměřoval na konkrétní zkušenosti policistů s pachateli, přestupci a oběťmi trestných činů z řad etnických a národnostních menšin a specifických sociálních skupin. Bylo provedeno 10 skupinových diskusí, 38 hloubkových rozhovorů a vyhodnoceno 138 strukturovaných dotazníků.

Výzkum se zaměřil na zjišťování (a) specifík interkulturní komunikace a odlišností, (b) hlavních zátěžových momentů, které s nimi souvisí, (c) podpůrných faktorů (co policistům pomáhá), (d) doporučení pro zlepšení praxe, (e) na odhad úrovně vlastních interkulturních kompetencí policistů. Cílem výzkumu bylo také vytipovat konkrétní scénáře zátěžových situací, které posloužily k tvorbě metodiky a šesti edukativních videospotů, které budou využity v odborné přípravě policistů.

Mezi dilematické či problémové situace patřily např. konflikt v rámci romské komunity, domácí násilí ve vietnamské komunitě, dopravní kontrola muslimských řidičů, jednání s osobami ze zemí bývalého SSSR, komunikace s vyhoštěnou osobou, práce s bezdomovci či toxikomany, nebo asistence při odebírání dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí.

Poptávka ze strany policistů o další vzdělávání v oblasti interkulturních specifík byla velmi vysoká (81% vzorku). Policisté rovněž předpokládali velký nárůst informačních potřeb s ohledem na masovou migraci.

Vzdělání a jeho hodnota jako faktor postojů žáků ke vzdělávání

Urbanovská, E.

Ústav speciálněpedagogických studií, PdF UP

S cílem charakterizovat specifické faktory a případné odlišnosti ve výchově a vzdělávání žáků se zdravotním postižením byl vytvořen tří etapový výzkumný projekt „Deskripce vybraných faktorů výchovy a vzdělávání u osob se zdravotním postižením I. – III.“. Projekt bude realizován tak, aby bylo možné po jeho ukončení provést závěrečnou charakteristiku podstatných faktorů ovlivňujících vzdělávání s následnou možností jejich ovlivnění či respektování. Postupně, formou jednoletých dílčích a vnitřně uzavřených projektů, budou popsány jednotlivé faktory, jejichž vliv lze považovat za rozhodující pro efektivitu a přístupnost vzdělávání. V prvním roce se bude jednat o cílovou skupinu žáků a jejich postoje. Dalším krokem bude deskripce postojů, možností a obav rodičů, jako dalšího elementu, který utváří prostředí a jeho klima pro vzdělávání. Pro třetí rok je plánován výzkum zaměřený na školu jako komplexní prostředí, tedy pedagogy a spolužáky, kteří tvoří klima a podmínky pro vzdělávání žáků se zdravotním postižením. První část výzkumného projektu, předloženého k soutěži IGA PdF UP v Olomouci pro rok 2015, je zaměřena na jednu ze tří uvedených oblastí, které přímo ovlivňují vzdělanostní úroveň a proces vzdělávání, určený pro skupinu žáků se zdravotním postižením. Téma dílčího úkolu je „Vzdělání a jeho hodnota v pojetí žáků“. Cílem projektu je popsat postoj ke vzdělání a vzdělanostní úrovni u respondentů cílové skupiny z hlediska hodnoty, chápání možností uplatnění v životě, ale také obav z problémů, způsobených přítomností zdravotního postižení. Jako cílová skupina byli vybráni žáci středních škol, kteří jsou nositeli různých zdravotních postižení a jsou vzdělávání v prostředí a programech, které jsou pro tuto skupinu uzpůsobeny. Jedná se tedy o speciální vzdělávání. Jako kontrolní vzorek bylo vybráno několik běžných škol s věkově srovnatelnými žáky – respondenty. Pro jemnější rozlišení podmínek fungování sledovaných faktorů u obou vzorků respondentů, jsou do projektu zařazeny střední školy, které připravují absolventy s maturitou, výučním listem nebo výstupním vysvědčením.

Vzdělání, hodnotový systém, střední vzdělávání, zdravotní postižení.

Grantová podpora: PdF_2015_013

Zjišťování a měření agresivity u dospívajících

Skopal, O., Dolejš, M., Suchá, J.

Katedra psychologie, FF UP Olomouc

O významnosti agresivity v dějinách lidstva a v rámci současného světového dění není třeba pochybovat. V běžných životních situacích je míra agresivity klíčová z hlediska bezpečnosti všech zúčastněných stran. Ať už se jedná o různé dopravní situace, sportovní utkání a fanouškovské povzbuzování, s tím spojené emoce a rivalita mezi soupeři nebo také různé situace v rodinách, médiích, práci či ve společnosti obecně. Často diskutovaným tématem je také agresivita na školách, která se může projevat v mnoha podobách napříč celým systémem vzdělávání. Konkrétní podrobné příčiny bývají multifaktoriální a komplikované. V roce 2014 byly registrovány a vyšetřovány tři vraždy spáchané dětmi a mladistvými do věku 17 let. Dále 822 násilných činů, z toho 238 loupeží, 300 případů úmyslného ublížení na zdraví a např. 121 vydírání. Vyšetřováno bylo 316 mravnostních činů, z toho 45 znásilnění a 224 případů pohlavního zneužívání (pachateli ve věku do 17 let). Zaměříme-li se na prevenci výše uvedených jevů, tedy i na snížení počtu agresivních a kriminálních činů dospívajících, je nutné provádět kvalitní monitoring, diagnostiku a následnou predikci rizikových aktivit. Proto je cílem příspěvku prezentovat možnosti zjišťování míry agresivity pomocí nejen dotazníkových nástrojů. Klinické metody (jako je rozhovor, pozorování, projektivní metody apod.) budou uvedeny v omezené míře z důvodu jejich „krátkého dosahu“. Zároveň nutno podotknout, že pro komplexní obraz agresivních tendencí daného jedince, jsou právě klinické nástroje nenahraditelné a přesnější, než je tomu u dotazníkových nástrojů. Výzkumná část příspěvku se bude opírat o sesbíraná data rozsáhlého vzorku dospívajících respondentů pomocí Dotazníku agresivity Busse a Perryho (BPAQ), který implikuje čtyři dimenze – fyzickou a verbální agresivitu, hněv a hostilitu.

Agresivita, adolescence, osobnost, dotazníkové nástroje.

Grantová podpora: Výzkum podpořen grantem IGA (2015, SGS – 432101921) Identifikace rizikových osobnostních rysů a proměnných vzhledem k rizikovým formám chování u českých studentů a studentek gymnázií ve věku 15–19 let

Zátěžové a protektivní faktory vojáků v základní přípravě

Zakopal, F.

Agentura vojenského zdravotnictví, Odbor operační psychologie

Vstup člověka z civilního prostředí do prostředí armády sebou nese celou řadu změn. Jednu z nich tvoří různé formy zátěže, se kterými se lidé setkávají ve vojenském prostředí ve srovnání s prostředím civilním. Ke zvládnutí zátěžových faktorů v podmínkách AČR je možné využít řadu protektivních strategií, které vedou k lepší a rychlejší adaptaci na vojenské prostředí. Tyto v příspěvku budou zmíněny. Dále uvedu srovnání očekávané zátěže (před začátkem výcviku) a zátěže skutečně prožité (během výcviku, šetření provedené na konci výcviku) včetně zmínění některých protektivních strategií vojáků v Kurzu základní přípravy díky realizované kvalitativně-quantitativní pilotní sondáži.

Zátěž, voják, protektivní a kompenzační faktory.

Ztrácí uživatelky hormonální antikoncepce schopnost rozpoznávat výrazy emocí ve tvářích? Planý poplach

Sadková, T.

Katedra psychologie, FF UP Olomouc

Řada studií dokládá vliv ženských pohlavních hormonů a změn jejich hladin v rámci menstruačního cyklu na výkon v psychologických testech i prožívání žen. Některé výzkumy ukazují i na vliv hormonální antikoncepce (HA), která hladiny hormonů reguluje. Cílem našeho výzkumného projektu bylo ověřit zjištění týmu Hamstra a kol. (2014), že užívání HA snižuje přesnost a rychlost rozpoznávání výrazů emocí ve tváři. U 201 studentek UP jsme sledovali vztah mezi přesností a rychlostí identifikace emocí na fotografiích tváří, odhadnutými hladinami jejich pohlavních hormonů a tím, zda užívají nebo neužívají HA. Po odstranění vlivu aktuální nálady, osobnostního rysu přítvívosti a obecné schopnosti a rychlosti identifikovat tvary jsme nepozorovali ani náznak hledaného vztahu. Rozdílný výsledek naší replikace a původní studie vysvětlujeme faktem, že v původní studii šlo o náhodný výsledek získaný z reziduálních dat.

Hormonální antikoncepce, emoce, výrazy emocí.

Grantová podpora: Grant Katedry psychologie FF UP.

Anotace (řazeno abecedně)

Prezentace posterů

Analýza konštruktívneho myslenia vzhľadom na pracovné zaradenie zamestnancov

Lorincová, T., Lelková, A.

Katedra manažérskej psychológie, Fakulta manažmentu, Prešovská univerzita v Prešove

Príspevok analyzuje jednotlivé typy konštruktívneho myslenia u výkonných pracovníkov a manažérov. Výskumnú vzorku tvorili výkonní a riadiaci zamestnanci výrobných podnikov a zamestnanci administratívneho a pedagogického/výskumného zamerania, pričom výskumu sa zúčastnilo 52 žien a 51 mužov vo veku od 22 až 58 rokov (priemerný vek = 38,07 so štandardnou odchýlkou 10,098). Na výskumné účely bol použitý dotazník CTI - Dotazník konštruktívneho myslenia od Epsteina, pričom bolo zisťované ezoterické, osobne poverčivé myslenie, behaviorálne zvládanie, kategorické myslenie, naivný optimizmus a emocionálne zvládanie. Výskumné výsledky potvrdili existenciu štatisticky významných rozdielov v úrovni kategorického myslenia a emocionálneho zvládania medzi výkonnými pracovníkmi a manažérmi. Medzi výkonnými pracovníkmi a manažérmi neboli zistené štatisticky významné rozdiely v úrovni ezoterického myslenia, osobne poverčivého myslenia, behaviorálneho zvládania a naivného optimizmu.

Myslenie, konštruktívne myslenie, výkonný pracovník a manažer.

Grantová podpora: 1/0857/15 VEGA, Výskum ekonomicky významných faktorov vnímania reputácie a jej dominantných súvislostí vo vzťahu k úspešnosti procesu elektronického obchodovania a e-marketingu na slovenskom virtuálnom trhu

Attachment v raném kolektivním zařízení

Křížová, I.

Psychiatrická nemocnice Bohnice; Katedra psychologie Pedagogické fakulty UK

Cílem připravovaného výzkumného záměru je porovnání vývoje attachmentu u dětí, které prošly kolektivním zařízením v kojeneckém a batolecím věku s dětmi, které tuto zkušenost v raném věku nemají.

Attachment, jesle, mateřská škola, raný věk, Infant Strange Situation Test.

Čoho sa bojí policajt? – Vnímané bezpečie a jeho zložky u príslušníkov Policajného zboru Slovenskej republiky

Bozogáňová, M., Bruncková, M.

Katedra psychológie, Fakulta humanitných a prírodných vied, Prešovská univerzita v Prešove

Práca policajta je špecifickým druhom povolania. V priereze aktuálnych situácií u nás a vo svete, je táto skupina zamestnancov stále viac na očiach. Cieľom nášho príspevku je priblížiť koncept vnímaného bezpečia u príslušníkov Policajného zboru Slovenskej republiky (PZ SR) vo všetkých jeho zložkách – kognitívna (vnímané bezpečie), konatívna (preventívne správanie) a emocionálna (strach z kriminality). Výskumný súbor tvorí 153 príslušníkov PZ SR (20,3% žien a 79,7% mužov) vo veku od 23 – 47 rokov ($M=32,464$, $SD= 6,391$). Priemerná dĺžka služby príslušníkov vo vzorke je 9,594 roka ($SD=5,972$). Preukázali sa štatisticky významné rozdiely medzi príslušníkmi, ktorí sú v službe menej ako 6 rokov a tými, ktorí slúžia viac ako 12 rokov, konkrétne v emocionálnej dimenzii vnímaného bezpečia (osobný a majetkový strach z kriminality) – tí, ktorí sú vo službe viac rokov, majú nižšiu úroveň strachu z kriminality.

Policajný zbor SR, vnímané bezpečie, preventívne správanie, strach z kriminality.

Grantová podpora: VEGA 2/0172/15 „Vnímanie bezpečia v kontexte osobnosti a práce“

Dobrá praxe diagnostiky ľahkého mentálneho postihnutí: princípy, predpoklady a súčasný stav

Seifert, M.

Národný ústav pro vzdělávání

Diagnostika ľahkého mentálneho postihnutí (LMP) je v ČR i v rade ďalších zemí dlhodobě zatížena mnoha kontroverzemi. Ty vyplývajú ze skutočnosti, že na udelení diagnózy mentálneho postihnutí býva legislatívne navázaná možnosť zařazení žáků do speciálního vzdělávání, v ČR mj. možnost vzdělávání podle upraveného vzdělávacího plánu RVP-ZV LMP. Mezi časté výtky některých aktérů ve vzdělávacím systému patří, že diagnostika nepřihlíží dostatečně k specifikům žáků z etnických menšin, ze sociál-

ně znevýhodněného či nepodněného prostředí, že je k diagnóze přístupováno příliš ukvapeně, nebo je diagnóza sama označena za stigmatizující. Zaznívají také hlasy, že diagnóza lehkého mentálního postižení není pro práci se žákem dostatečně užitečná, a že potřeba podpory a její konkrétní nastavení ve vzdělávání má být odvozeno od jiných kritérií. Při Národním ústavu pro vzdělávání působí od roku 2013 pracovní skupina, která se zabývá „best practice“ postupy diagnostiky mentálního postižení. V návaznosti na činnost této skupiny byla v loňském roce publikována metodická informace, která je souhrnem nejvýznamnějších principů diagnostiky rozumových schopností v poradenském systému a má být vodítkem pro diagnostický postup pedagogicko-psychologických poraden a speciálně pedagogických center. Poster je souhrnem stěžejních diagnostických zásad, ale také klíčových předpokladů, které odpovídají současnému poznání o diagnostice mentálního postižení. Ty jsou pak jednotlivě doplněny klíčovými poznatky z šetření realizovaných ve spolupráci NÚV a ČŠI v letech 2014-2015. Data naznačují, jaký je současný stav v diagnostice LMP ve školství a jaké existují příležitosti pro další zlepšení.

Mentální postižení, mentální retardace, inteligence, diagnostika.

Experimentální studie kognitivních a psychofyziologických procesů v podmínkách Chamber REST 2015 – 2016

Malůš, M.¹, Švorc, P.², Jarkuliš, V.², Vavřina, Z.³, Kucserová, M.¹, Čechová, P.¹, Čikašová, K.¹

¹Katedra psychologie, Filozofická fakulta, Ostravská Univerzita v Ostravě, ČR

²Ústav fyziologie a patofyziologie, Lékařská fakulta, Ostravská Univerzita v Ostravě, ČR

³Lékařská fakulta, Ostravská Univerzita v Ostravě, ČR

Cílem příspěvku je seznámit zájemce s designem a prvotními zjištěními prvního parametrického experimentálního zkoumání účinků krátkodobých pobytů typu chamber REST (chamber Restricted Environmental STimulation) ve specifické variantě známé jako tzv. Terapie tmou. Tři skupiny po 15 studentech Ostravské univerzity podstoupí dvou-/ tří-/ čtyřdenní pobyt terapie tmou (=intervence) ve speciálně uzpůsobeném zařízení umístěného v Beskydech. K těmto třem experimentálním skupinám budou vytvořeny tři kontrolní skupiny (bez intervence), u nichž budou sledovány totožné

charakteristiky. Předmětem tohoto mezioborového výzkumu jsou zejména změny v kognitivních funkcích (paměť, verbální fluence, pozornost a jiné), v psychofyziologickém fungování (EKG, HRV) a v základních parametrech krevního obrazu. Předběžná aktuální zjištění dosud realizované části výzkumu budou podrobněji prezentována a blíže diskutována ve dvou samostatných ústních sděleních v rámci této konference.

Omezená zevní stimulace, chamber REST, terapie tmou, kognitivní funkce, psychofyziologické procesy.

Grantová podpora: SGS16/FF/2015 Experimentální studie kognitivních a psychofyziologických procesů v podmínkách Chamber REST

Konformita u adolescentů

Dobešová Cakirpaloglu, S.¹, Pečtová, M.²

¹Katedra psychologie, FF OU, Katedra psychologie a patopsychologie, PdF UP

²Katedra psychologie, FF OU

Ústředním cílem předkládané výzkumné studie byla analýza míry konformity u dvou skupin adolescentů. Na podkladě teoretické analýzy fenoménu konformity se výzkum konkrétně zaměřoval na zjištění vzájemných souvislostí mezi obecnou konformitou, vrstevnickou konformitou, vrstevnickým nátlakem a oblíbeností spolu s rizikovým chováním adolescentů. Účastníky výzkumu byli čeští a američtí studenti ve věku 18-21 let. Statistická analýza výsledků neprokázala existenci statisticky významného rozdílu v těchto skupinách ve vnímání skupinového nátlaku. Nicméně muži z obou skupin adolescentů vnímají skupinový nátlak více než ženy. Výsledky šetření poukázaly mimo jiné na to, že pro amerického adolescenta je typická vyšší submisivita vůči dospělým autoritám a jejich požadavkům, na druhé straně čeští adolescenti inklinují více k vrstevnické konformitě. U českých studentů byla prokázána nižší touha být oblíbený mezi vrstevníky, než u jejich amerických protějšků.

Konformita, skupinový nátlak, oblíbenost, rizikové chování.

Kongruencia implicitných a explicitných motívov ako činiteľ emocionálneho komponentu subjektívnej pohody

Klučárová, Z., Hruščová, E.

Inštitút psychológie FF PU

Cieľom výskumu bolo overiť či existuje štatisticky významný pozitívny vzťah medzi kongruenciou implicitných a explicitných motívov a vyššou mierou emocionálneho komponentu subjektívnej pohody. Vzorku tvorilo 60 dospelých pracujúcich ľudí (26 mužov a 34 žien) vo veku 18-54 rokov. Testy a dotazníky im boli administrované individuálne. Na overenie vzťahu medzi kongruenciou implicitných a explicitných motívov a emocionálnym komponentom subjektívnej pohody bola použitá hierarchická viacnásobná regresná analýza. Výsledky štatistickej analýzy preukázali existenciu pozitívneho vzťahu kongruencie implicitného a explicitného motívu afiliácie s vyššou frekvenciou prežívania pozitívnych emócií a nižšou frekvenciou prežívania negatívnych emócií. Kongruencia motívov afiliácie vysvetľuje 46% variancie frekvencie prežívania pozitívnych emócií a 60% variancie frekvencie prežívania negatívnych emócií. V súlade s predpokladmi bol taktiež potvrdený pozitívny vzťah kongruencie implicitného a explicitného motívu moci s vyššou frekvenciou prežívania pozitívnych emócií a nižšou frekvenciou prežívania negatívnych emócií. Kongruencia motívov moci vysvetlila 6% variancie frekvencie prežívania pozitívnych emócií a 11% variancie frekvencie prežívania negatívnych emócií. Medzi kongruenciou implicitného a explicitného motívu výkonu a emocionálnym komponentom subjektívnej pohody nebol zistený žiaden štatisticky významný vzťah. Neuroticizmus a extravergia neovplyvnili mieru emocionálneho komponentu subjektívnej pohody. Tieto výsledky sú pripisované vlastnostiam účastníkov výskumu a tiež dvojnásobne vyššiemu výskytu inkongruencie motívov výkonu oproti výskytu inkongruencie ostatných motívov.

Implicitné motívy, explicitné motívy, kongruencia motívov, emocionálny komponent subjektívnej pohody.

Lehké mentální postižení a jeho statistiky

Chadimová, L.

Národní ústav pro vzdělávání

Česká Republika a diagnóza lehkého mentálního postižení mají poměrně komplikovaný vztah. Od roku 2005 se těšila speciální pozornosti, protože umožňovala přesunout děti ze školy, ve které měly potíže, jinam. Do školy, která jim poskytovala více prostoru, ale zároveň na ně v některých ohledech kladla nižší nároky. Ne všechny takto umístěné děti, ačkoliv v inteligenčních testech podprůměrné, byly skutečně mentálně postižené. Jejich špatné výsledky mohly souviset s mnoha faktory, například některé věci nebyly zvyklé dělat, neznali dobře češtinu, atp. Ukázalo se pochopitelně, že startovací čára daná absolvováním vzdělávacího programu ZŠ speciální těmto dětem příliš nepomáhá v životě uspět, protože nabízí jen omezené možnosti navazujícího vzdělávání. Věci nabraly rychlý spád: Kauza D.H. Evropský soud pro lidská práva, Štrasburk. Obvinění České republiky z diskriminace romské menšiny užíváním nekvalitní psychologické diagnostiky. Akční plán pro výkon rozsudku D.H. a ostatní proti České Republice, jehož smyslem je odstranit diskriminační tendence ve vzdělávacím systému a psychologické diagnostice kognitivních schopností. Hledání vhodných nástrojů pro měření kognitivních schopností u dětí s odlišným sociokulturním zázemím. Politický tlak na dlouhodobé snižování dětí diagnostikovaných jako LMP, za každou cenu. Kontrola užívaných diagnostických postupů, zvýšená pozornost k užívaným nástrojům. Stále trvajícím tlakem ze strany těch, kteří diagnózu LMP stále vnímají jako zadní vrátka, kudy se zbavovat problémových dětí ze škol. Reforma školství se zavedením společného (inkluzivního) vzdělávání a podpůrných opatření pro děti se vzdělávacím znevýhodněním, jako prevence diskriminačních tendencí. Panika z všeobecné nepřipravenosti na takto zásadní systémovou změnu. Divoký románek, dalo by se říci. Jak je na tom Česká Republika a lehké mentální postižení nyní? Kolik takto diagnostikovaných dětí máme a kde se vzdělávají? V přehledovém posteru popíšeme aktuální situaci ohledně dětí s diagnózou LMP ve vzdělávacím systému.

Lehké mentální postižení, kauza D.H., poradenská diagnostika.

Grantová podpora: Zpracováno v rámci resortního úkolu MŠMT Sekce 3 Národního ústavu pro vzdělávání k diagnostice lehkého mentálního postižení.

Libetova svobodná vůle po 33 letech

Dominik, T., Zielina, M., Šmahaj, J., Procházka, R., Dostál, D., Sedláčková, Z.

Katedra psychologie Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

Cílem příspěvku je představit Libetovy experimenty z 80. let, které se zabývají problematikou svobodné vůle, a jejich plánovanou replikaci. Benjamin Libet zjistil, že nejen vědomému pohybu, ale i pouhému přáním se pohnout, předchází specifické elektrické změny v mozku měřitelné pomocí elektroencefalografie (EEG). Libetovy experimenty svými výsledky vyvolaly po svém vydání bouřlivou diskuzi o existenci svobodné vůle. Nyní, po 33 letech od první publikace původního experimentu, bude tato studie replikována na půdě Katedry psychologie v Olomouci s využitím přístrojů pro měření bioelektrických signálů. Replikace celé studie Libeta bude v České republice ojedinělým pokusem poznatky z tohoto experimentu ověřit a zkompletovat. Kromě plánu replikace příspěvek rovněž představí předběžné výstupy z experimentu, který ověřoval validitu introspektivní komponenty v Libetově metodologii.

Benjamin Libet, svobodná vůle, evokované potenciály, introspekce.

Grantová podpora: IGA FF_2015_022

Migrační vlna v Evropě z pohledu české populace

Vávra, O., Kozáková, L., Šmahaj, J., Cakirpaloglu, P.

Katedra psychologie Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

V příspěvku je prezentováno výzkumné šetření zaměřující se na názory české populace na některé aspekty současné migrační vlny v Evropě. Jedná se o aktuální, živě diskutované a kontroverzní téma. Šetření bylo realizováno studenty Katedry psychologie FF UP v Olomouci v rámci předmětu Psychologie veřejného mínění. Pro účely výzkumu byl vytvořen online dotazník o 22 otázkách. Vzorek tvořilo 631 respondentů (318 mužů, 313 žen), jejichž průměrný věk byl 29 let. Za zajímavá zjištění považujeme například, že takřka 80 % dotázaných nevnímá českou společnost jako tolerantní vůči migrantům, avšak 60 % respondentů sama sebe za tolerantního pokládá. Ženy jsou tolerantnější v otázce integrace uprchlíků ze zemí Blízkého východu do evropské společnosti. Většina respondentů považuje řešení migrační krize ze strany Evropské unie za nedostatečné.

Migrace, uprchlíci, uprchlická krize, migrační vlna, veřejné mínění.

Model adaptivních schopností pro vývoj českých posuzovacích škál u dětí

Chadimová, L., Ivanková, K.

Národní ústav pro vzdělávání

Poster představí výsledky shlukové analýzy, která byla provedena v rámci vývoje nových posuzovacích škál adaptivních schopností u dětí. V rámci činnosti NÚV byla svolána expertní skupina 8 odborníků na oblast adaptivních schopností z akademické a výzkumné oblasti i poradenské praxe. Každý člen skupiny obdržel v rámci jednoho setkání celkem 400 otázek, které se vyskytovaly v některých ze zahraničních či místních nástrojů hodnotících adaptivní schopnosti. Úkolem skupiny bylo rozdělit otázky do skupin, které se jim z hlediska konstruktů adaptivních schopností a jeho projevu v českém prostředí zdají smysluplné. Výsledky jednotlivých kategorizací byly statisticky zpracovány ve spolupráci s prof. Tomášem Urbánkem. Na jejich základě byl zpracován výsledný model adaptivních schopností, který bude podkladem pro členění subškál vytvářených posuzovacích škál. Tento model ve svém příspěvku porovnáme s aktuálně užívaným modelem adaptivních schopností dle DSM V. Autory práce jsou Ing. Kristýna Ivanková a prof. Tomáš Urbánek.

Hierarchická shluková analýza, adaptivní schopnosti.

Nejčastější zažívané formy negativního jednání a prevalence šikany na pracovišti v České republice

Šmahaj, J., Cakirpaloglu, P., Dobešová Cakirpaloglu, S., Lemrová, S.

Katedra psychologie FF UP

Příspěvek přináší aktuální výsledky výzkumného šetření zaměřující se šikanu na pracovišti v České republice. Jedná se o aktuální a často tabuizované téma. Výzkum byl realizován Katedrou psychologie FF UP v Olomouci. Pro účely výzkumu bylo využito on-line sběru dat. Základní soubor (N = 3971) tvořilo 979 mužů a 2812 žen, jejichž průměrný věk byl 41 let. Na základě stanovené definice šikany na pracovišti má téměř 19 % respondentů za posledních šest měsíců zkušenost s šikanou. Výsledky poukazují na rozdíly z pohledu pohlaví a četnosti nejčastěji zažívaných forem negativního jednání u obětí mobbingu.

Šikana na pracovišti, psychologické rozměry šikany, prevalence mobbingu.

Grantová podpora: Příspěvek vznikly díky podpoře Grantové agentury České republiky. GA ČR Mobbing jako rafinovaná forma agrese na pracovišti r. č. 15-18469S.

Posuzování věrohodnosti v kontextu znalecké činnosti

Varga, J., Dolejš, M.

Katedra psychologie FF UP

Cílem této studie je analyzovat znalecké posudky věrohodnosti, následně porovnat daná zjištění s relevantními výzkumy a také navrhnout konkrétní změny v oblasti znaleckého posuzování věrohodnosti. Hlavní výzkumné otázky jsou cílené na obsahovou a formální stránku posudků, na použité metody posuzování věrohodnosti a na odpovědi znalců na otázky zadané v posudcích. Celkem bylo zkoumáno 17 znaleckých posudků, část z nich byla získána od znalců samotných a část ze soudních archivů. V rámci výzkumu bylo také využito interview se znalci a soudci. Za zásadní zjištění studie považujeme značnou rozdílnost v kvalitě jednotlivých znaleckých posudků a nepřítomnost standardizovaných metod posuzování věrohodnosti ve všech posudcích. Tato zjištění korespondují s výsledky relevantních výzkumů. Závěry našeho výzkumu mohou posloužit jako další důkaz nedostatečné zákonné a metodické úpravy znalecké činnosti (alespoň v oblasti psychologie).

Lež, klam, posuzování věrohodnosti, znalecká činnost, výpověď.

Potřeby, hodnoty a postoje českých učitelů v souvislosti s jejich profesí

Dobešová Cakirpaloglu, S.¹, Lemrová, S.²

¹Katedra psychologie, FF OU, Katedra psychologie a patopsychologie, PdF UP,

²Katedra psychologie a patopsychologie, PdF UP

Zaměstnání je v životě mnoha lidí nedílnou a významnou součástí jejich života. K dosažení spokojenosti v životě i v zaměstnání je předpokládáno, že si lidé volí a posléze pracují v takových oblastech, která uspokojují jejich základní potřeby. V průběhu pracovní

kariéry se upevňuje a dotvára obraz týchto potrieb, ktorý se odráža v náhľadu na vlastný talent a schopnosti, motivy, postoje a hodnoty spojené nejen s pracovnou kariérou, ale i mimopracovným životom. Náš výzkum se zaměřil na sledování postojů, hodnot a motivů u učitelů základních i středních škol ČR. K získání potřebných dat jsme využily dotazník Kariérových kotev E. H. Scheina. Soubor tvořilo 180 učitelů ZŠ a SŠ. Výsledky naznačují, že učitelé patří do skupiny zaměstnanců, kteří mají dominantně potřebu skloubit pracovní kariéru se svým životním stylem, kde významnou úlohu hraje rovnováha pracovního a soukromého (rodinného) života. Osobní život u těchto jedinců bývá často upřednostňován. Další významnou potřebou bývá zaměstnání u „spolehlivých“ organizací (častěji státních), které poskytují určitou míru jistoty, jež tito lidé taktéž vyhledávají.

Postoje, hodnoty, motivy, kariérové kotvy.

Proaktivna osobnosť ako prediktor subjektívnej spokojnosti so životom

Hudáková, M.

Ústav aplikovanej psychológie, Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre

Štúdiá skúmala stratégie zvládania ako prediktory spokojnosti so životom. Vychádzali sme z koncepcie proaktívneho zvládania od E. Greenglassovej. Koncepcia zahŕňa 7 stratégií zvládania: proaktívne zvládanie, reflektívne zvládanie, strategické plánovanie, preventívne zvládanie, vyhľadávanie emočnej opory, vyhľadávanie inštrumentálnej opory a vyhýbanie sa riešeniu situácie. Hlavným cieľom bolo zistiť, ktoré z uvedených stratégií zvládania predikujú spokojnosť so životom. Danú problematiku sme zisťovali samostatne v podskupine mužov a v podskupine žien. Vzorku tvorilo 104 účastníkov starších ako 18 rokov (47 mužov a 57 žien). Priemerný vek účastníkov bol 34,86 (SD=15,195). Na meranie stratégií zvládania sme použili slovenskú verziu Proactive coping inventory (PCI). Spokojnosť so životom bola meraná Dotazníkom životnej spokojnosti. Zistili sme, že viaceré stratégie zvládania boli významnými prediktormi spokojnosti so životom, pričom u mužov a u žien boli niektoré prediktory odlišné. U mužov predikovali spokojnosť so životom 3 stratégie zvládania: reflektívne zvládanie, vyhľadávanie emočnej opory a vyhýbanie sa riešeniu situácie. U žien spokojnosť so životom predikovalo proaktívne zvládanie, reflektívne zvládanie, vyhľadávanie

inštrumentálnej ako aj emočnej opory. Pre ďalšie výskumy sa javí ako dôležité skúmať vzťahy premenných proaktívneho zvládania aj spokojnosti so životom zvlášť pre mužov a zvlášť pre ženy.

Stratégie zvládania, proaktívne zvládanie, spokojnosť so životom.

Proměny autobiografické paměti v depresi

Klimšová, Z.

Dětský diagnostický ústav

Autobiografická paměť je nutnou součástí našeho normálního fungování ve světě. Umožňuje nám orientovat se v sobě samém i ve světě, poskytuje nám schopnost čerpat z minulých zkušeností a využívat je v řešení současných i budoucích problémů. Při depresi je tato naše schopnost narušena, což může významně ohrozit kvalitu našeho života. Tímto tématem se zabývalo z různých hledisek množství výzkumníků (např. Raes, F., Hermans, D., Williams, J. M. G. a Eelen, P., 2007; Rutherford, B., 2009; Belcher, J. A Kangas, M. 2013; Haque, S., Juliana, E., Khan, R. a Hasking, P. 2014). Cílem tohoto posteru je poskytnutí přehledu nejdůležitějších zjištění o tom, jak může deprese ovlivnit naše autobiografické vzpomínky.

Autobiografické vzpomínky, deprese, specifické vzpomínky, kategorické vzpomínky, model hierarchického vyhledávání v paměti.

Psychometrické vlastnosti dotazníka SIMS

(The Situation Motivation Scale)

Baňasová, K., Sollár, T.

Ústav aplikovanej psychológie, Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Slovensko

Cieľom štúdie bolo overiť psychometrické vlastnosti a faktorovú štruktúru dotazníka SIMS (The Situation Motivation Scale), ktorý meria kariérovú motiváciu jednotlivca. Dotazník obsahuje subškály zisťujúce úroveň externej regulácie, internej motivácie, identifikovanej regulácie a amotivácie. Psychometrické vlastnosti dotazníka sme ove-

rovali na vzorke 179 stredoškolských študentov. Zamerali sme sa na vnútornú konzistenciu dotazníka použitím Cronbachovho koeficientu α , zisťovali sme test-retest reliabilitu a konštruktívnu validitu prostredníctvom nástrojov určených na meranie kariérovej motivácie, pracovnej identity a hodnôt. Uskutočnili sme tiež exploračnú faktorovú analýzu položiek dotazníka. Po vhodnej úprave položiek dotazníka sme zistili dobré psychometrické vlastnosti dotazníka. Dotazník odporúčame ďalej používať v rámci populácie slovenských stredoškolských študentov, najmä v oblasti kariérového poradenstva.

The Situation Motivation Scale, kariérová motivácia, reliabilita, faktorová štruktúra, validita.

Grantová podpora: APVV-0540-12 - Psychometrická kvalita psychodiagnostických nástrojov v kariérovom poradenstve

Psychometrické vlastnosti dotazníka State-Trait Anger Expression Inventory (STAXI-2)

Šišková, M.

Ústav Aplikovanej Psychológie, Fakulta Sociálnych Vied a Zdravotníctva, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre

Cieľom výskumnej štúdie bolo overiť psychometrické vlastnosti slovenského prekladu Dotazníka State – Trait Anger Expression Inventory, druhú prepracovanú verziu na špecifickej klinickej vzorke, konkrétne u pacientov trpiacich kardiovaskulárnymi ochoreniami. Hnev sa ukazuje byť jednou z významných psychologických premenných, ktoré môžu prispievať k vzniku rôznych diagnóz a k zhoršeniu zdravotného stavu. Hnev bol v našej štúdii sledovaný vo všetkých troch dimenziách, teda hnev ako stav, črta a expresie hnevu. Štúdia bola realizovaná na vzorke 113 pacientov trpiacich kardiovaskulárnymi ochoreniami (priemerný vek vzorky $AM = 55,5$; $SD = 8,24$). Zistili sme dobré psychometrické vlastnosti dotazníka (Cronbachovo $\alpha = 0,82$) a potvrdila sa 3-faktorová štruktúra dotazníka State – Trait Anger Expression Inventory (STAXI – 2) konfirmačnou faktorovou analýzou. Dotazník sa javí ako dobrý nástroj na meranie stavového, črtového hnevu a expresiu hnevu v klinických podmienkach (oblasť behaviorálnej medicíny).

Psychometrické vlastnosti, hnev, behaviorálna medicína.

Grantová podpora: UGA-I-15-416-01 – Overenie psychometrických vlastností a faktorovej štruktúry sebaovýpoďového meracieho nástroja na meranie hnevu ako stavu, vlastnosti a jeho expresie pre účely výskumu v oblasti psychológie zdravia

Scared straight Preventivní programy, které fungují, přestože byla prokázána jejich nefunkčnost

Havelka, D.

Psychologický ústav Filozofické fakulty, Masarykova Univerzita

V 70. letech minulého století v USA skupina vězňů navrhla program, jehož cílem bylo odradit mladistvé delikventy od kriminální činnosti. Program spočíval v tvrdé tříhodinové konfrontaci juvenilních delikventů s vězni odsouzenými za závažnou trestnou činnost ve věznicí s nejvyšším stupněm ostrahy. (Klenowski, Bell, & Dodson, 2010). V roce 1978 byl o programu natočen Oscarový dokument („Scared straight“), uvádějící, že úspěšnost programu v odrazování mladistvých od delikventního chování je 80-90% (bez výzkumných podkladů) (Finckenauer & Gavin, 1999). Do jednoho roku po odvysílání snímku se program rozšířil do více jak 30 států USA, posléze i do dalších zemí světa a prošly jím desítky tisíc dětí a mladistvých (Petrosino, Carolyn, Holis-Peel, & Stern, 2014). V roce 1979 byl program podroben první vědecké evaluaci, studie poukázala na to, že program je naprosto neúčinný a v jistých případech kriminální chování dokonce facilituje a může zúčastněné děti psychicky poškodit. (Finckenauer O. , 1982) V následujících desetiletích byl tento závěr potvrzen dalšími meta-analýzami (např.: Lipsey, 1992; Aos, Phipps, Barnoski, & Lieb, 2001; Petrosino, Turpin-Petrosino, Hollis-Peel, & Lavenberg, 2013), přičemž nebyla publikována jediná statisticky silná studie prokazující opak. (Petrosino, Carolyn, Holis-Peel, & Stern, 2014). Nyní (37 let po první evaluaci) je program v USA stále široce rozšířený a velmi populární, což prezentuje například fakt, že TV seriál Beyond scared straight (13. 1. 2011 – 3.9. 2015) prezentující tento typ programů v různých věznicích má 9 sérií a stal se nejúspěšnějším programem televize, která jej vysílá. (Denhart, 2011). Cílem příspěvku je na příkladu daného programu prezentovat propast mezi výzkumnými poznatky a světem praxe. Pokusit se objasnit důvody širokého rozšíření a popularity programu i přes jasné výzkumné důkazy o jeho nefunkčnosti a poskytnout tak odborníkům nejen z oblasti výzkumu, ale i praxe náměty a podněty pro efektivnější spolupráci těchto dvou světů.

Scared straight, prevence, kriminalita mládeže.

Vnútoraná konzistencia, faktorová štruktúra a konštruktívová validita Dotazníka stratégií zvládania

Halamová, M., Popelková, M.

Katedra psychologických vied, Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre

Cieľom príspevku je overenie psychometrických vlastností sepavýpovedového Dotazníka stratégií zvládania merajúceho dve dimenzie nejstej vzťahovej väzby v strednom detstve. Dotazník je založený na koncepte bezpečnej základne a zisťuje ambivalentný a vyhýbavý štýl zvládania/vzťahovania sa k väzbovej postave v situáciách aktivácie väzbového systému (ako napr. odlúčenie, nové situácie) u detí vo veku 8-12 rokov. Ambivalentné zvládanie je definované v zmysle intenzívnej potreby prítomnosti väzbovej postavy v situácii distresu, avšak bez možnosti ukončenia aktivácie väzbového systému. Vyhýbavé zvládanie je charakterizované ako odmietanie a vyhýbanie sa väzbovej postave v situácii distresu. Výskumnú vzorku tvorilo 262 žiakov základných škôl navštevujúcich 4.-7. ročník. Žiakom sme administrovali batériu testov, ktorých súčasťou boli seba výpovedové dotazníky Škála vyhýbavého a ambivalentného zvládania, Škála istoty, Škála zjavnej anxiety pre deti a Seba posudzovacia škála depresivity pre deti. Zamerali sme sa na základné psychometrické parametre vo vzťahu k reliabilite – vnútornej konzistencii, faktorovej štruktúre a konštruktívnej validite. Je možné konštatovať, že slovenská verzia dotazníka je vysoko vnútorne konzistentná ($\alpha = 0.81$ pre Škálu vyhýbavého zvládania a $\alpha = 0.72$ pre Škálu ambivalentného zvládania) so zodpovedajúcou dvojfaktorovou štruktúrou a zároveň validná vzhľadom na vybrané teoretické konštrukty. Výsledky naznačili, že vyhýbavé a ambivalentné zvládanie štatisticky významne súvisí s nižšou mierou istoty vo väzbovom vzťahu a predikuje problémy v adjustácii dieťaťa. Výsledky tak poukázali na vhodnosť a spoľahlivosť slovenskej verzie metodiky a sú diskutované v kontexte teórie vzťahovej väzby a väzbového správania v strednom detstve.

Dotazník stratégií zvládania, vzťahová väzba, vnútoraná konzistencia, faktorová štruktúra, konštruktívová validita.

Grantová podpora: UGA č. IX/2/2015

Vzťah potreby kognitívneho uzavretia a schopnosti dosiahnuť kognitívne uzavretie k štýlom rozhodovania

Hroncová, K.

UKF, Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva- Ústav aplikovanej psychológie

Cieľom výskumnej štúdie bolo skúmať vzťah medzi potrebou kognitívneho uzavretia, schopnosťou dosiahnuť kognitívne uzavretie a štýlmi rozhodovania. Potreba kognitívneho uzavretia je rozpracovaná v teórii laickej epistemológie (LET), ktorú formuloval Kruglanski v 80-tych rokoch 20. storočia, pričom koncept schopnosti dosiahnuť kognitívne uzavretie hovorí o ďalšom komponente kognitívneho uzavretia. Úroveň potreby kognitívneho uzavretia sme merali pomocou dotazníka Need for cognitive closure scale (NFCS), úroveň schopnosti dosiahnutia kognitívneho uzavretia sme merali pomocou dotazníka Ability to achieve closure scale (AACCS) a štýly rozhodovania pomocou dotazníka Melbourne Decision Making Questionnaire (MDMQ). Výskumný súbor tvorilo 169 participantov vo veku od 15 do 59 rokov ($AM = 21,32$; $SD = 7,23$). Výsledky ukazujú, že existuje vzťah medzi potrebou kognitívneho uzavretia, schopnosťou dosiahnuť kognitívne uzavretie a štýlmi rozhodovania. Medzi potrebou kognitívneho uzavretia a jednotlivými štýlmi rozhodovania sa preukázal signifikantný vzťah iba so štýlom rozhodovania–hypervigilancia ($r = ,255$). Existujú tiež vzťahy medzi všetkými štýlmi rozhodovania a schopnosťou dosiahnuť kognitívne uzavretie, okrem vigilancie, pričom najsilnejší vzťah sa prejavil s prokrastináciou ($r = -,712$). Zároveň sme zistili, že jediný adaptívny štýl rozhodovania–vigilancia, nie je vo vzťahu s potrebou kognitívneho uzavretia ani so schopnosťou dosiahnuť kognitívne uzavretie. Zistili sme tiež, že schopnosť dosiahnuť kognitívne uzavretie je lepším ukazovateľom toho, aký štýl rozhodovania budú decidenti využívať, ako potreba kognitívneho uzavretia.

Potreba kognitívneho uzatvárania, schopnosť dosiahnuť kognitívne uzavretie, štýly rozhodovania.

Grantová podpora: APVV-0540-12 - Psychometrická kvalita psychodiagnostických nástrojov v kariérovom poradenstve

Životní spokojenost a copingové strategie žen, které podstupují své první umělé oplodnění

Řurašková, G.¹, Sobotková, I.², Hampl, R.³

¹Ambulance klinické psychologie, Orlickoústecká nemocnice

² Katedra psychologie, FF UP Olomouc

³ Klinika asistované reprodukce Sanus Pardubice

Výzkum je zaměřen na životní spokojenost a copingové strategie žen, které podstupují své první umělé oplodnění. Cílem bylo také vytipovat strategie, které se ukazují pro situaci jako adaptivní a ty, které se naopak ukazují jako neadaptivní. Výzkumu se zúčastnilo celkem 139 žen, které vyplnily Dotazník životní spokojenosti (Fahrenberg et al., 2001) a Cope Inventory (Carver et al., 1989) v době začátku své léčby. Z výsledků vyplývá, že ženy podstupující své první umělé oplodnění, jsou významně méně spokojené s vlastní osobou a se svým zdravým než normovací soubor, nicméně v oblastech manželství, sexuality, bydlení a zaměstnání jsou tyto ženy naopak významně spokojenější. Celková životní spokojenost těchto žen se od normy významně neliší. Z copingových strategií užívají tyto ženy nejčastěji strategii Plánování. Jako adaptivní strategie pro situaci neplodnosti a její léčby se ukázaly strategie Vyhledávání sociální opory a Pozitivní reinterpretace, naopak strategie Popření se ukázala jako neadaptivní.

Coping, asistovaná reprodukce, IVF, životní spokojenost.

Seznam příspěvků (řazeno abecedně)

Workshopy

Jak minimalizovat trápení při tvorbě odborných textů

Jak zkonstruovat dotazník?

Psychosociální krizová spolupráce

Rómske dieťa v školskej triede- aplikácia kultúrne citlivého prístupu

Výzvy PhD existence: jak je raději (ne)řešit

Ústní sdělení

Analýzy struktury Rosenbergovy škály sebehodnocení

Co o nás vypovídá míra naší zvědavosti? Koncept zvědavosti a jeho uplatnění v klinické praxi

Diagnostika místa kontroly (Locus of control) a jeho využití při práci s adolescenty (běžná populace, klienti NZDM)

Experimentální test-retestová studie kognitivních funkcí v podmínkách krátkodobých pobytů typu Chamber REST

Experimentální využití elektromagnetické artikulografie (AG501)

v logopedické intervenci

Hodnotová orientácia a ochota pracovať zamestnancov štátnej a súkromnej sféry

Chráni (nás) racionálne myslenie pred rizikovými rozhodnutiami?

Klíčové procesy v dramaterapii

Klima školy a jeho ovlivnění školním metodikem prevence a sociálním pedagogem na základní škole

Krátkodobé pobyty typu chamber REST a elektrofyziologie srdce u mladých lidí

Měření fonologického povědomí na počátku školní docházky: porovnání klasického přístupu a teorie odpovědi na položku (IRT)

Možnosti a meze použití simulovaných situací pro výběr a rozvoj pracovníků

Možnosti výzkumné spolupráce v Policii ČR

Mravní dimenze problematiky sňatku u mladých dospělých

Negativní symptomy u schizofrenie aneb Jak zdání klame

Niekedy je viac viac: Efekt množstva informácií, spôsobu rozhodovania a kognitívneho štýlu

Osobnostné vlastnosti dospievajúcich v kontexte produkcie rizikového správania

Ověřování výzkumných možností diagnostiky a intervence orofaciální praxe a orální gnozie v oblasti symptomatických poruch řeči u dětí – význam pro interdisciplinární praxi

Podoba představ o profesní budoucnosti gymnazistů

Poradenská diagnostika v českých ŠPZ: teorie vs. praxe?

Postoje ke smrti u českých a izraelských vysokoškolských studentů

Pozícia žiaka s ADHD v triednom kolektíve – prepojenie výskumu s praxou

Praktické problémy při tvorbě kvalitní psychodiagnostiky a požadavky trhu

Prediktory kvality života

Projekt NEDÁME SE

Příbuzenská pěstounská péče vykonávaná prarodiči

Psychofyziologické souvislosti temperamentu

Psychologická práce s hudebníky

Psychologická vzdálenost a postoje u žáků základních škol

Psychometrické vlastnosti metody Child Behavior Checklist u klinického souboru

Psychosociální aspekty terciárního vzdělávání u osob se sluchovým postižením

Resilience u adolescentů v nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež

Sociální konstrukce rurality české vesnice

Sociálne vplyvy na individuálne rozhodovanie: príklad vakcinácie

Spánková obrna - horor ve Vaší posteli

Spolupráca školského psychológa a školského sociálneho pracovníka

Srovnání vybraných osobnostních a skriningových dotazníků využitelných v prevenci rizikového chování – zkušenosti z výzkumné praxe

Škála motivácie voľby učiteľského povolania SMVUP II

Špecifiká rizikového správania dospievajúcich vo veku 10 až 15 rokov ohrozených sociálnou exklúziou

Štruktúra motivácie IT zamestnancov vybranej spoločnosti v jej troch medzinárodných pobočkách (prípadová štúdia)

Tacitní znalosti začínajících vyučujících. Mezi hledáním svatého grálu a objevováním kola

Terapeutické skupiny ve Středisku výchovné péče

Tranzitorní momenty v životě dítěte - z praxe k teorii a zpět

Variabilita srdcového rytmu (HRV) pri psychosociálnom strese

Vidíme neviditeľné aneb divadlo hrá šikanu

Výběr z uchazečů o studium psychologie – praxe a její výzkum na FF UP V

Vybrané biologické markery u Rosenzweigova obrázkově frustračního testu PFT (C-W) – pilotní studie

Výzkum CPACT a možnosti počítačnické psycholingvistické analýzy textu

Výzkum zátěžových a podpůrných faktorů při práci Policie ČR s menšinami

Vzdělání a jeho hodnota jako faktor postojů žáků ke vzdělávání.

Zjišťování a měření agresivity u dospívajících

Zátěžové a protektivní faktory vojáků v základní přípravě

Ztrácí uživatelky hormonální antikoncepce schopnost rozeznávat výrazy emocí ve tvářích? Planý poplach

Prezentace posterů

Analýza konštruktívneho myslenia vzhľadom na pracovné zaradenie zamestnancov

Attachment v raném kolektivním zařízení

Čoho sa bojí policajt? – Vnímané bezpečie a jeho zložky u príslušníkov Policajného zboru Slovenskej republiky

Dobrá praxe diagnostiky lehkého mentálního postižení: principy, předpoklady a současný stav

Experimentální studie kognitivních a psychofyzilogických procesů v podmínkách Chamber REST 2015 – 2016

Konformita u adolescentů

Kongruencia implicitných a explicitných motívov ako činiteľ emocionálneho komponentu subjektívnej pohody

Lehké mentální postižení a jeho statistiky

Libetova svobodná vůle po 33 letech

Migrační vlna v Evropě z pohledu české populace

Model adaptivních schopností pro vývoj českých posuzovacích škál u dětí

Nejčastější zažívané formy negativního jednání a prevalence šikany na pracovišti v České republice

Posuzování věrohodnosti v kontextu znalecké činnosti

Potřeby, hodnoty a postoje českých učitelů v souvislosti s jejich profesí

Proaktivna osobnosť ako prediktor subjektívnej spokojnosti so životom

Proměny autobiografické paměti v depresi

Psychometrické vlastnosti dotazníka SIMS (The Situation Motivation Scale)

Psychometrické vlastnosti dotazníka State-Trait Anger Expression Inventory (STAXI-2)

Scared straight Preventivní programy, které fungují, přestože byla prokázána jejich nefunkčnost

Vnútorná konzistencia, faktorová štruktúra a konštruktová validita Dotazníka stratégií zvládania

Vzťah potreby kognitívneho uzavretia a schopnosti dosiahnuť kognitívne uzavretie k štýlom rozhodovania

Životní spokojenosť a copingové stratégie žien, ktoré podstupujú své prvé umělé oplodnění

Seznam autorů (řazeno abecedně)

Adamkovič, M.,	Havelka, D.,	Masaryk, R.,
Ballová Mikušková, E.,	Havelková, M.,	Mazák, J.,
Baňasová, K.,	Hlavinková, A.,	Mazalová, R.,
Baštecká, B.,	Hosáková, K.,	Michalčák, T.,
Bednářová, L.,	Hoskovcová, S.,	Moštková, Š.,
Benediková, M.,	Hroncová, K.,	Neusar, A.,
Bělohávek, F.,	Hruščová, E.,	Pečtová, M.,
Blašítková, L.,	Hudáková, M.,	Pikhartová, A.,
Bozogáňová, M.,	Chadimová, L.,	Pollaková, B.,
Bruncková, M.,	Charvát, M.,	Popelková, M.,
Budzáková, M.,	Ivanková, K.,	Procházka, R.,
Bušková, J.,	Janečková, D.,	Rajčáni, J.,
Cakirpaloglu, P.,	Jarkuliš, V.,	Rudá, A.,
Čechová, P.,	Kempný, M.,	Sadková, T.,
Čikasová, K.,	Klimšová, Z.,	Schmidtová, J.,
Demkaninová, D.,	Klučárová, Z.,	Sedláčková, Z.,
Dobešová Cakirpaloglu, S.,	Kolářová, M.,	Sedloň, T.,
Dolejš, M.,	Kozáková, L.,	Seifert, M.,
Dominik, T.,	Krám, T.,	Sobotková, I.,
Dostál, D.,	Kravcová, M.,	Skopal, O.,
Řurašková, G.,	Křížová, I.,	Sollár, T.,
Čavojová, V.,	Kucserová, M.,	Suchá, J.,
Čechová, P.,	Kučera, D.,	Šafr, J.,
Čerešník, M.,	Kundrát, J.,	Šebková, L.,
Čerešníková, M.,	Lelková, A.,	Šilarová, L.,
Čermák, I.,	Lemrová, S.,	Šimonová, V.,
Černocký, O.,	Lišková, M.,	Šišková, M.,
Čikasová, K.,	Lorincová, T.,	Šmahaj, J.,
Franková, E.,	Lukas, J.,	Šrámková, L.,
Friedlová, M.,	Lukášová, H.,	Štefková, I.,
Gorčíková, M.,	Málková, M.,	Štěpánek, P.,
Halamová, M.,	Malůš, M.,	Švecová, V.,
Hampl, R.,	Mareš, J.,	Švorc, P.,

Tabachová, J.,
Tomašítková, N.,
Tomšík, R.,
Urbanovská, E.,
Varga, J.,
Vávra, O.,
Vávra, J.,
Vavřina, Z.,
Viktorová, L.,
Vitásková, K.,
Vymětal, Š.,
Urbánek, T.,
Zakopal, F.,
Závrská, V.,
Zemanová, V.,
Zielina, M.,
Žilková, I.

Poznámky

Bulletin abstraktů

PhD existence VI
Česko-slovenská psychologická konference
(nejen) pro doktorandy a o doktorandech

Editoři:

PhDr. Eva Maierová, Ph.D.

Mgr. Lucie Viktorová

PhDr. Martin Dolejš, Ph.D.

Publikace je určena pro konferenční a projektové účely

Výkonný redaktor doc. Mgr. Jiří Špička, Ph.D.

Odpovědný redaktor Mgr. Jana Kreiselová

Technická redaktorka a grafická úprava obálky Kateřina Manková

Za jazykovou a obsahovou stránku anotací a názvu příspěvků odpovídají autoři.

Vydala Univerzita Palackého v Olomouci, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc
Vytiskla JR SOFT s.r.o., Těšínská 64, Opava 74601

1. vydání

Opava 2016

Ediční řada – Ostatní publikace

ISBN 978-80-244-4899-2

Neprodejná publikace